Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 65 (13860) | 1975 оной мартын 19, среда | Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАХА, БУРЯАДАЙ АССР-эй АЙМАГУУДАЙ, ГОРОДУУДАЙ, РАЙОНУУДАЙ (УЛААН-ҮДЭ ХОТОДО), СЕЛЬСКЭ, СОМОНОЙ БА ПОСЕЛОГУУДАЙ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй эрхэ түлөөлэлгын, Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотодо), сельскэ, сомоной ба поселогуудай ажалшадай депутадуудай арбан дүрбэдэхи зарлалай Соведүүдэй эрхэ түлөөлэлгын дүүрэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха, Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотодо), сельскэ, сомоной ба поселогуудай ажалшадай депутадуудай Соведые һунгаха һунгалта 1975 оной июниин 15-най амаралтын үдэр үнгэргэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 18.

СОЦИАЛИЗМЫН ЗАМААР, ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

ВСРП-гэй XI СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

...ДАПЕШТ. (ТАСС-ай ...корр.). Венгриин Со... худэлмэришэнэй пар... XI съезд мартын 17-до ...ладай профсоюзай ...соо нээгдэбэ.

...дын делегадууд — ...гэй 750 мянга гэран ...бүридэһэн отрядай ...гшэд зал соо сугларна. Эдэмнай худэлмэ... ангиин, ажалша та..., арадай интелли... түлөөлэгшэд болоно. ...ндэрэйхеэр гоёон шэ...нхэй. «XI» гэһэн ...ехэ тоо. Ленинэй, ..., Энгельсын порт..., ВНР-эй гүрэнэй ту... уласхоорондын хүдэл... худэлөөнэй улаан ...сценэ дээрэ харагда... лозунг дээрэ иигэжэ ...: «Ленинэй заагаһан ...урагшаа!» Энэ хадаа ...тор хүгжэнги социа...щество байгуулжа бай...грнин коммунистнуу... ...үдэй, ажал хэрэ... уряа лозунг мүн.

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн **А. Апро** съездын делегадуудые, айлшадые, ВСРП-гэй бүхы гэшүүдые социализм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан Венгриин бүхы ажалшадые амаршалба.

Манай съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерэһэн аха дүү оронуудай делегацинуудые бидэнэй бултанай үмэнэһөө халуунаар амаршалнаб гэжэ А. Апро хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунист партиин делегациие манай партиин үмэнэһөө, бидэнэй, бултанай үмэнэһөө хани халуунаар, үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Зал соо сугларагшад эдэ үгэнүүдыень нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба.

Делегадууд съездын хүтэлбэрилхы зургаануудые нэгэн һаналтайгаар һунгаад, иимэ зүблэхэ зүйл баталба: ВСРП-гэй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл; Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон. Партиин Уставта хубилалтануудые оруулха тухай дурадхалые съездын делегадууд хаража үзэхэ, ВСРП-гэй Программа мэдүүлгын проектые баталха байна.

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Я. Кадар** Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хэбэ.

Элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, нэрьемэ альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаа.

Удаань ВСРП-гэй Центральна шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай тэрэнэй түрүүлэгшэ **Я. Брутьо** тоосоо хэбэ.

ВСРП-гэй съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

ВСРП-гэй XI съездын нээлгын үедэ.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Нүхэр Л. И. Брежневэй ба делегациин гэшүүдэй, нүхэр Я. Кадарай болон ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь Б. Биску гэгшэдэй хоорондо мартын 16-да КПСС-эй делегациин байрадань хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болобо.

ДЕЛЕГАЦИНУУД БУДАПЕШТ ЕРЭБЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Т. Живков түрүүтэй Болгариин Коммунис партиин делегаци, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин делегаци, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек түрүүтэй Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин делегаци, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак түрүүтэй Чехословакиин Коммунис партиин делегаци, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Хоанг Ван Хоан түрүүтэй Вьетнамай Ажалшадай партиин делегаци, ТПК-гай ЦК-гай Политическэ комитедэй гэшүүн Со Чер түрүүтэй Корейн Ажалай партиин делегаци, Кубын Компартиин ЦК-гай Секретариадай гэшүүн П. Мирет түрүүтэй Кубын Коммунис партиин делегаци, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц түрүүтэй Монголой Арадай-революционно партиин делегаци, РКП-гэй ЦК-гай Политическэ Гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн И. Вердец түрүүтэй Румыниин Коммунис партиин делегаци, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь Ю. Билич түрүүтэй Югославиин Коммунистнуудай Союзай делегаци ВСРП-гэй ЦК-гай уряалаар ВСРП-гэй XI съездын хүдэлмэридэ хабаадахаяа Будапештдэ ерэбэ.

Франциин Коммунис партиин, Италиин Коммунис партиин, Германиин Коммунис партиин, Португалиин Коммунис партиин, Финляндиин Коммунис партиин ба Европын Коммунис, хүдэлмэришэнэй бусад хэдэ хэдэн партинуудай делегацинууд мүн лэ Будапештдэ ерээ.

Залан хүтэлбэрилгын түбүүдэй хамтын һорилгонууд

«Союз» ба «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай туршалга шэнжэлгэнүүдые хэхэ ниидэлгэдэ бэлдэжэ байһан Залан хүтэлбэрилгын совет, американ түбүүдтэ хамтын һорилгонуудта хабаадахын тула Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар США-гай национальна управлениин американ бүлэг мэргэжэлтэд мартын 17-до Советскэ Союзда ерэбэ.

Һорилгонуудай үеэр хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэл хэгдэхэ байна.

1975 оной июль һарада ниидэлгэ хэхээр хараалагдаһан замбуулинай онгосонуудай экипажнууд, эдэнэй дунда түрүүшын экипажнууд: СССР-эй летчик-космонавтнууд, Советскэ Союзай геройнууд А. А. Леонов, В. Н. Кубасов, мүн американ астронавтнууд Т. Стаффорд, В. Бранд, Д. Слейтон һорилгонуудта хабаадаха юм. Һорилгын үедэ американ бүлэг мэргэжэлтэд — Залан хүтэлбэрилхэ совет түбэй хүдэлмэридэ, харин совет мэргэжэлтэд Залан хүтэлбэрилгын американ түбэй хүдэлмэридэ хабаадаха байна. Һорилгонууд мартын 28-да дүүрэхэ.

(ТАСС).

ВСРП-гэй XI СЪЕЗД ДЭЭРЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...нүхэр Кадар!

...ын хүндэтэ делега...

...нүхэдүүд!

...риин Социалис хүдэл...нэй партиин XI съезд...лагшадые, Венгриин ...ган коммунистнуудай ...рмине, бүхы венгер ... Советскэ Союзай ...с партиин Централь...тедэй үмэнэһөө, ма...ной коммунистнуудай ...ажалшадай үмэнэһөө ...луунаар, аха дүүгэй ...маршалнабди. Съез... худэлмэридэ түгэс ам...түйлахыетнай, мантай ...ал бодолтод, хани...адтаа хүсэнэбди.

...й жэлнүүдтэ түйлаг... амжалтануудай дэлисэ ...н талаар, танай таби... шэнэ зорилгонуу... шанарай талаар ... партиин, оронөй ... элитэ һуури эзэлхэнь ...туй.

...риин коммунистнуу... съезд танай оронөй ...эһөөр 30 жэлэй ...еровскэ фашизмые ...агуехэ илалтын 30 ...ой гайхамшаг һайн... ...эй сагайнгаа талаар ...на шахуу. Энэ ушар ...дые онсо удха шанар...оно, социалис Венг...өөнэй амжалтануу...хын саашанхи даб... ...й холбон сэгнэхэ ...р...

..., Тиса мүрэнүүдэй ...ада бэелүүлэгдэһэн ...ионно агуехэ хуби...ай түлөө, омогорхо... ...етнай совет хүнүүд ...тоно. Ороноо социа...р шэнэдхэн байгуул... Венгриин комму...ай али тухай ехэ ...о хүсэлэлгэ, эрэлхэг ...рһыень, ухаан бо... зүрхэ сэдьхэлээ ...ыень, ямар шалгалта ...нуудые дабажа га...артай болоһыень мэ...

... гушан жэлэй ... соо венгер нациин ... байгуулха хүсэ ша...ото дээрээ дэлгэгдэн ... Экономикын хүсэн ...хүгжэлтэ, ажалша...далай таһалгаралгүй ..., социальна ба на... дарлалтын бүхы ...агуудые усадхаһа...һөөр, бүхы гражда... үнэхөөрөө тэгшэ ...аһанай, ажалша хү... түгэс засаг тогтоо... үндэһөөр мүндэлһэн ... байгуулалта, иимэ ... үндэһэ һуури дээ...гдаһан арадай нэгэ...эдэ бүгэдэ мүнөөнэй ... шэнжэ шарайе то...но. Энэ хадаа танай ..., бүхы венгер арадай ..., оролдолго хүсэлэн... ... дүн болоно.

...риин Социалис хү...нэй парти марк...нскэ залан шууд ...лоороо, олониитын ...ые анхаралтайгаар ... абаха, ниитын орёо ...дые ажалшадай аша ... түбшэнөөр, этигэл ...тайгаар залан шэг... ...дабаряараа венгер ... бата этигэл найдаба... ...хэһөө гадна, мүн социалис дэлхэй дээрэ, бүхы коммунис хүдэлөөн дотор тон хүндэтэй болонхой.

Нүхэр Янош Кадарай хэлэһэн, Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые үсэгэлдэр шагнаабди. Социализм байгуулха хэрэгтэ түйлагдаһан ехэ амжалтанууд элидхэл дотор эли тодоор харуулагдаа. Гэхэтэй хамта, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай элидхэл дотор коммунистнуудай гурим заншалай үндэһөөр, шүүмжэлхы ёһоор, залан сэхээр хэлэгдээ, саашадаа шиидхэгдэхэ зорилго эли тодоор хараалагдаа.

Партиин программна шэнэ мэдүүлгэ баталхаяа байнат. Хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха, тиин коммунизм тээшэ эгээн ехэ алхам хэхэ гэһэн зориг бадаруулма уг зорилго табигдана. Ангинуудай хоорондын горитой илгаануудые зайсуулха, социалис зөөрин хоёр формые улам ойртуулха, ажалай бүтээсэ эрид шууд дээшэлүүлхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр арад зоной байдалые саашадань улам һайжаруулха гэхэ мэтэ гол шухала зорилгонуудые шиидхэхээр хараалагдана.

Эдэтнай орёо, ехэ зорилгонууд болоно. Тиигэбэшье хараалһан зорилгонуудай бодото хэрэгүүд болгогдохонь дамжаггүй. Социализмын суртал бодолнуудта ажалшадай үнэн байдаг ушар, партийна, гүрэнэй, ажахын, научна хүдэлмэрилэгшэдэй суглуулһан угаа ехэ дүй дүршэл, илангаяа — партиин политическэ үнэн зүб хараа бодол, хүдэлмэришэн ангиин дура хүсэл, социализмын хуби заяанай түлөө, оронойнгоо ерээдүйн байдалай түлөө харюусалгаяа тэдэнэй мэдэрэлгэ дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ баримта болоно.

Хүндэтэ ханинар! Манай хамтын хэрэгтэ, тэрэшэлэн социалис Венгриин национальна аша туһада совет-венгер харилсаа холбооной ямар ехэ удха шанартай байһан тухай олон тоото тодо хурса, халуун үгэнүүд съездын документнүүд дотор хэлэгдэнхэй. Венгриин коммунистнуудай элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэ, залан, сэхэ интернационалист, нүхэр Янош Кадар энээн тухай хэлэбэ. Тэрэниие манай орон соо, уласхоорондын коммунис хүдэлөөн дотор һайн мэдэдэг, хүндэлдэг юм. Манай оронуудай харилсаа холбоое үндэрөөр сэгнэдэгэйтнай түлөө, манай партиин ба арадай нэрэ дээрэ һайн һайхан үгэнүүдые хэлэһэнэйтнай түлөө таанадта, хүндэтэ нүхэдүүд, баясхалан хүргэнэбди.

Манай партинуудай асари ехэ аша габьяань юуб гэхэдэ, совет-венгер хани барисаан олон, олон миллион совет ба венгер ажалшадай түйлалта болонхой. Манай хүршэ, союзник Венгритэй аха дүү ёһоной харилсаан — совет коммунистнуудта ёһо гуримай, ойлгомжо ба мэдэрэлэй хэрэг болоно. Манай парти, манай бүхы арад зон энэ хани барисаанайнгаа таһалгаряагүй бэхижэхэ, гүнзэгырхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй байха гэжэ нүхэд таанадаа, найдуулхые хүсэнэб.

Венгриин Арадай Республикын, Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоое бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө Венгеро-совет хани барисаанай бүлгэмые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум шиидхээ гээд таанадта баяртайгаар мэдээсэнэб. Энэ бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэдые, хани барисаагаа бэхижүүлхэ арюун һайхан хэрэгтэ туһалдаг бүхы хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб!

Совет-венгер холбооной үрэ түгэс байһые гэршэлхэ жэшээнүүд бүхы һалбаринуудта — политическэшье, экономическэшье, научно-техническэшье, соёлойшье талаар олон байха. Энэ хани холбоон бидэнэр бүгэдые жэл бүхэндэ политическэ талаараа бүри хүсэтэй, бүри баян соёл болбосоролтой болгоно, манай оронуудай экономическа хүсые арьбадхана, манай арадуудай ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ туһа хүргэнэ гэжэ хэлэхэдэ болохо гээд һананаб.

Манай ажахын холбоон үргэн ехэ, олон шэглэлтэй болонхой, мүнөө хоёр оронойнай бага бэшэ аша туһа хүргэнэ. Совет-венгер харилсаа холбоон саашадаа экономикын бүхы гол һалбаринуудта түхэхэ байха. Тиихэдэ манай оронуудай үмэнэхи олон зорилгонуудые шиидхэлгын хэрэг түргэдхэхэнь лабтай. Хэдэ хэдэн хамтын ехэ проектнүүдые бэелүүлгын талаар дүй дүршэлтэй болонхойбди.

Пластмассада шухала түүхэй эд хамтааран үйлэдбэрилхэ ябадал эмхидхэбэл, олефиново программа гэдэгые бэелүүлбэл, али тухай ехэ удха шанартай байхаб гэжэ нёдондо жэл нүхэр Кадарай Москва ерэхэдэнь хэлээ һэмди. Тэрэмнай мүнөө бодото дээрээ бэелүүлэгдээд байна. Химическэ шухала продукци хоёр орон худар таһалгаряагүй эльгээгдэжэ байдаг болонхой.

Ойрын үдэрнүүдтэ үшөө нэгэ аятай ушар болоо — танай оронай химическэ промышленностьда, тэрэшэлэн энергетикэдэ тон шухала байгаалиин газ Советскэ Союзһаа Венгри худар дамжуулха шэнэ газопроводой түрүүшын ээлжээнэй барилга болзорһоо урид дүүргэгдээ. Совет барилгашадай коллектив танай съездые угтуулан энэ барилгаяа дүүргэхэ уялга абаһан юм. Тэрэнь дүүргэгдээ. Аха дүү партинуудай съезднүүдые угтуулан, ажалай нимэрхүү бэлэгүүдые абалсадаг гурим заншалай манайда бии болоо һаань, һайн байха һэн гээд һананаб.

Аха дүү социалис оронуудтахи партинуудай олохон съезднүүдтэ байлсаһан байнаб. Социализм, коммунизм байгуулгын хэрэг эрхилдэг коммунистнуудай шэнэ съезд бүхэн энэ асари ехэ байгуулалтын юрэнхы байдалые бүри эли, тодорхой болгоно гэжэ хэлэхэ байнаб.

Коммунистнуудай теоринигоо тугые дэлхэй дээрэ үргэһэн, социалис революционнуудай хэгдэһэн, хэгдэжэ байгаа үндэһэн уг зорилгонуудые, манай оронуудай арадуудай зорюулан ажалладаг үндэһэн уг зорилгонуудые түйлаха хэрэгтэ бидэнэр бүгэдөөрэн этигэл түгэсөөр ойлгожо байнабди. Энэ хадаа бүхы гражданинуудта баян дэлгэр, болбосорол түгэс байдал, ажабайдалай шухала бүхы эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха, соёлой эгээн дээдэ түйлалтануудые үргэн ниитэ арад зоной шадабари болгохо, хүндэ үнэхөөрөө дүрбэн тэгшэ хүгжэлтэ олохо арга боломжонуудые хангаха хэрэг болоно. Манай түйлалтанууд бүхы оронуудай ажалшадта социализмын булюу һайн байһанай үнэншэмэ тодо жэшээ болоно.

Түүхын энэ шэнжэлэгдээгүй, хүнгэнбэшэ замаар нэгэ нэгээрээ, өөр өөрынхеэрээ бэшэ, харин хамтадаа ябажа байһамнай — бидэнэй асари ехэ зол болоно.

Арадай засагта Венгриин амжалтанууд, түйлалтанууд — социализмын оронуудай аха дүү ёһоной харилсаа холбооной үрэ дүн мүн гэжэ нүхэр Кадар элидхэл дотороо хэлээ. Үнэхөөрөөшье, хани барисаан, үгэеэ ойлголсолго гэшэ манай бүхы арадуудта, тус бүридэнь хүсэ шадалай шэнэ эшэ нүхэсэл олгоо. Тэрэниие ехээр абаха тума — бүри баян болоно.

Ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта аха дүү оронуудай харилсаа холбоото ябуулгын һайтар шалгагдаһан онол арга хэрэглэдэг болонхойбди. Варшавска договорой эмхи хорёод жэлэй турша соо Европын социалис гүрэнүүдэй политическэ, өөрыгөө хамгаалха харилсаа холбооной бата бэхи, найдамтай үндэһэ һуури болонхой. Энэ эмхи социализмын түйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргээ, манай хамтын эб найрамдалта политикын һайн нүхэсэл болодог байһаниинь арсалтагүй. Элдэб хэм хэмжээтэй харилсаа холбооной олон янзын формонууд үдэр бүриимнай ажал хэрэгтэ нэбтэрэн оронхой. Эдэ бүхы формонуудые хэрэглэн, бидэнэй үмэнэ ажабайдалаар табигдадаг шэнэ, заримдаа тон орёо зорилгонуудые хамтадаа зүбөөр шиидхэжэ һураһамнай тон шухала байна.

Энэ ушар политикада эли тодоор харагдадаг. Нүхэдүүд, түүхын шэнэ шата бүхэндэ социалис обществын хүгжэлтын шэглэлые зүбөөр тодорхойлхо ябадалай хэр ехэ удха шанартай байһые бидэ бүгэдэ ойлгонобди. Энэ талаһаань харахада, хамтынгаа дүршэл үндэһэлэн, аха дүү партинуудай хүсэл оролдолгоор түгэс хүгжэнги социализм байгуулха хараа шугамые тодорхойлһон хэрэг асари ехэ удха шанартай байгаа. Энэ хараа шугам мүнөө, өөрсэ онсо шэнжыень хараадаа абан, олонхи социалис оронуудта бэелүүлэгдэжэ байна.

Социализм ба коммунис байгуулалтые хүгжөөхэ үндэһэн шухала асуудалнуудаар манай партинуудай нэгэн адли һанал бодолтой байһан ушар марксистско-ленинскэ зүб хараа шугам найдамтайгаар баримталха арга олгоһон байна. Энэ нэгэдэл марксизм-ленинизмые баруунай болон зүүнэй этэгээдүүдэй хазагайруулха гэһэн һэдэлгэнүүдтэ зохихо харюу үгэхэ, зарим оронуудта зарим үедэ политическэ орёо оршон байдалые дабаха хэрэгтэ туһалһан байна. Манай политическэ нэгэдэл хадаа социалис хани барисаанай оронуудые ниитын хүгжэлтын бүри дээдэ хэмжээндэ гаргаһан байна.

Һүүлэй үедэ манай партинуудай үзэл сурталай ажал ябуулгын талаар шэнэ зорилгонууд гараа. Хүгжэнги социализм, коммунизм байгуулга наука болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ, олониитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнуудта улам ехэ анхарал хандуулха эрилтэ табина. Нүгөө талаһаа, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гол ёһонуудай бүри хүсэдөөр бэелүүлэгдэжэ байһан оршон байдалда үзэл сурталай талаар тэмсэл, дэлхэй дээрэ социализм тухай үнэн зүб үгые дэлгэрүүлхэ талаар манай хүсэл оролдолгые эдэбхижүүлхэ, социализмда харша бүхы түрэлэй үзэл бодолдо эсэргүүгээр тэмсэхэ ябадал онсо шухала удха шанартай ха юм даа.

Иимэ шэглэлнүүдээр хамтаараа ябуулһан манай хүдэлмэриин дүнгүүд горитой ехэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө шухала теоретическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгын хэр олон боложо байһыень, олон ондоо социалис оронуудай хамтын авторнуудай зохёоһон хэр олон научна зохёолнуудай гаража байдагыень харагты даа. Түүхын, философиин, экономикын, хуули ёһоной болон ниитын эрдэмэй бусад һалбаринуудай талаар социалис гүрэнүүдэй наукануудай академинүүдэй хани харилсаан бүри эдэбхитэй боложо байнхай. Социализмын оронуудай хоорондохи культурна холбоонууд бүри үргэн, баян дэлгэр, һонирхолтой болоно. Аха дүү партинуудай ЦК-нуудай секретарьнарай уласхоорондын, үзэл сурталай асуудалнуудаар, мүн партийна байгуулалтын асуудалнуудаар зүблөөнүүд болодог боложо байна.

Экономикын талаар аха дүү оронуудай хани харилсаан амжалтатайгаар хүгжэнэ. Экономическа Харилсан туһалалсалгын совет 25 жэлһээ дээшэ саг соо һайнаар хүдэлнэ. Социалис ёһоной экономическа интеграциин тон шухала программа хамтын хүсөөр зохёогдожо, бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Тэрэниие удааншье һаа, хэлбэрилгүйгөөр, шууд сэхээр бэелүүлнэбди. Интеграци хадаа аха дүү орон бүхэнэй арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэнь жэлһээ жэлдэ бүри ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байна. Энээнэй ашаар СЭВ-эй оронууд дэлхэй дээрэхи эгээл түргөөр хүгжэдэг индустриальна районууд боложо байна. Хурдан түргэн хүгжэлтынгөө талаар ямаршье бусад бүлэг оронуудые ахижа гаранхай.

Мүнөө капитализмын дэлхэйе һандаргаажа байһан экономическа гүнзэгы кризисэй боложо байхада, манай олон талын хани харилсаанай аша үрэнь бүри элитээр харагдана. Социалис оронуудай экономикын найдамтай ургалта, ажалшадай ажаһуудалай һайжарха ябадал — нэгэ талаһаань, нүгөө талаһаань — гушаад онуудһаа хойшо капиталис гүрэнүүдтэхи үзэгдөөгүй ехэ үйлэдбэриин хорлолго, хүдэлмэригүйдэлгэ, мүнгэнэй сэнгэй хямдарха ябадал — нимэл даа хоёр байгуулалтын мүнөөнэй шэг шарайнь.

Дэлхэйн дэлгүүр дээрэхи байдал манай ажахын хэрэгтэ мэдээжэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ ойлгосотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, социалис оронууд социалис бэшэ дэлхэйтэй горитойхон ехэ экономическа харилсаа байгууланхай ха юм. Зүгөөр социализмын үндэһэн шухала булюу һайнда түшэглэн, бидэнэр энэ ушарһаа гарадаг асуудалнуудые — жэшээнь юумэнэй үнэ сэнгэй асуудал гү, али элшэ хүсэ, түүхэй эд хэрэглэхэ талаар ургажа байһан эрилтэнүүдые хангаха асуудалнуудые өөрынхеэрээ, социалис ёһоор шиидхэхэ арга боломжотой гээшэбди. Мүн аха дүү оронуудай экономикые капиталай дэлхэйдэ боложо байһан кризисэй хорото хойшолонгуудай нүлөөнһөө хүсэдөөр зайсуулхые оролдожо байдагбди.

Урагшаа дабшалта шэнэ асуудалнуудые табидаг юм. Бүри ехээр мэргэжүүлхэ, хамжан ажаллаха гуримые бэелүүлгэ нэгэдэлгын хэрэгые бүри һайнаар эрхилдэг болохые, гадаадын экономическа холбооной ургажа байгаа эрилтэтэй үйлэдбэреэ тааруулан эмхидхэхые баална. Мүн олон талын аша туһые харалсажа шэнэ түүхэй эдэй, үйлэдбэриин шэнэ үндэһэ һуури табиха эрилтэ табина.

Манай партинуудай, гүрэнүүдэй хүтэлбэри эдэ асуудалнуудые гол анхаралдаа табижа байдаг, эгээн һайн шиидхэбэри олохын тула хоорондоо ходо зүбшэлдэжэ байдаг юм.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, нүхэдүүд, аха дүү оронуудай хани харилсаан бүхы талаарша бүри нягта, гүнзэгы боложо байнхай. Энэ онсо ехэ удха шанартай, юуб гэхэдэ, манай нэгэдэлые һуларуулха гэдэг хүсэнүүд дэлхэй дээрэ бага бэшэ бии. Теэд энэ талаар тэдэнэй бүхы һэдэлгэнүүд бүтэдэггүй. Манай хани харилсаан жэлһээ жэл бүри бэхижэнэ. Тиигэхэл ёһотой, юуб гэхэдэ, тэрэнэй үндэһэ һууридань эгээн һайн, эгээн үнэн зүб үзэл бодол табигданхай. Бидэнэр юундэ нэгэдээбибди гэхэдэ, шэнэ байдал байгуулхын тула амгалан ёһоор ажал хэхэ бүхы эрхэ байдал манай арадуудта хангаха гэһэн адли уг зорилготойбди.

Агуу ехэ уг зорилго агуу ехэ эршэ хүсэ хүгжөөдэг. Агуу ехэ уг зорилго — коммунизм социалис интернационализмын агуу ехэ эршэ хүсэ хүгжөөгөө. Бидэнэр хамтадаа дэбжэлтын замаар най-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ГАБШАГАЙ АЖАЛ БУРЬЯЛХА

В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойе коммунис субботник үнгэргэжэ угтаха гэһэн москвагайхидай үүсхэлдэ харюусажа, оронойажалшадай коллективүүд апрелиин 19-дэ габшагайгаар ажаллахые шиидэбэ. **Субботнигто ямараар бэлдэжэ байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.**

БРЯНСК. Хотын 260 мянга гаран ажалшад апрелиин 19-нэй коммунис субботнигто гараха юм. Промышленна предприятинуудта 3 миллион түхэриггэй продукци бүтээгдэхээр хараалагдана. Түмэр замай 195 поезд алмагдаһан электрын элшэ хүсөөр түлишөөр хүдэлхэ байна. Брянск-II гэжэ депогой локомотивна бригаданууд субботнигой тоосоогоор түрүүшын рейс хээ.

РИГЭ. Латвиин худалдаа наймаанай ба загаһа губшалгын флодой 150 гаран судниин экипаж түрэл нютагайнгаа эрьеһээ хэдэн мянгаад миль газарта коммунис субботник үнгэргэхэ юм. «Эйжен Берг» гэжэ танкерай морягуудай үүсхэлээр суднануудай экипажнууд түлишэ алмажа эхилбэ. Тиин эдэнэр апрелиин 19-дэ арьбалһан түлишөөрөө хүдэлхэ юм. Энэ үдэр морягууд 20 мянга шахуу түхэриг түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулха байна.

СЛУЦК. Минскэ областиин Слуцка районой Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой Социалис Ажалай Герой А. П. Вашкевичэй хартаабхашадай оньһожоруулагдаһан звено коммунис субботнигой үедэ нормоёо 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэхые шиидээ. Нёдондо жэл звено гектар бүриһөө 277 центнер хартаабха хуряагаа һэн. Энэ жэлдэ гектарһаа 300 центнер ургаса абахые шиидэнхэй.

(ТАСС).

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ —

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ

ЭРТЫН ОВОЩ ЭЛБЭГЭЭР АБАХАБДИ

Газаа январиин хүйтэнэй янгинажа, ой модоной бурзан сагаан сэн бун болошоод, үбэлэй түлэг дундаа байхада шэл хушалтатай теплицэ соо үгэрсэ, помидорой ноб ногоон эшэ намаагай һалбаран ургажа байдаг ушар мүнөө оройдоошье гайхалгүй болоо ааб даа. Городой магазинуудта бүри март һара соо шэнэ ургасын ногоон үгэрсэ наймаалагдажа эхилнэ ха юм.

Эгээл хори шахуу жэлэй саада тээ Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхозой Сотниково тосхондо түрүүшын үбэлэй теплицэ баригдажа, анхан 1.000 дүрбэлжэн метр газарта эртын овощ ургуулагдадаг болоо һэн. Тэрэмнай саашадаа жэлһээ жэлдэ үргэдхэгдэһөөр, үбэлэй сагта тусгаар дулаасуулагдажа байдаг теплицэмнай ехэ болоод, нёдондо хамта 20,9 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэнүүд соо үгэрсэ, помидор ургуулагдаа юм. Мүн хабарай сагта овощ ургуулагдаха 8.500 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэнүүд бии болонхой.

Эндэмнай эхэнхидээ үгэрсэ таригдана. Мүн тэрэнэй нэгэнэйнь арбан хубида помидор һуулгагдадаг. Үгэрсэ, помидорой эшэнүүдэй хоорондуур ногоон мангир таридагбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы теплицэнүүд сооһоо хамта 540 тонно эртын овощ абажа худалдаад, 650 мянган түхэригэй олзо оруулаа һэмди.

Үбэлэй хүйтэндэ теплицэ соогоо таарамжатай зохид, дулаахан температуратай, нэгэ жэгдэ шиигтэй байлгажа, овощой үндэр баян ургаса абажа шададаг хүнүүд манда олон болонхой. Бэрхэ овощевод Г. Н. Посельская даажа абаһан теплицынгээ бүхы 500 дүрбэлжэн метр талмайн дүрбэлжэн метр бүхэнһөөнь 29 килограмм үбэлэй эртын үгэрсэ хуряагаа юм. Мүн С. М. Чукреева, Е. М. Коноваленко гэгшэд теплицын дүрбэлжэн метр газар бүхэнһөө 27 килограмм үгэрсэ суглуулһан байна. Үнинэй огородшон В. Саганова дулаасуулагдадаг үбэлэй теплицын дүрбэлжэн метр талмай бүхэнһөөнь 12 килограмм помидор, 22 килограмм үгэрсэ хуряагаа.

Тэрэшэлэн дулаан теплицэ соо хабарай эртын овощ элбэгээр ургуулдаг хүнүүд баһал бии. Жэшээнь, З. Г. Поспелова, М. Д. Шубина, Е. А. Макеева гэгшэд арбаад жэлэй туршада манай тепличнэ комбинадта хүдэлхэдөө жэлһээ жэлдэ эрхим үрэ дүн туйлана.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ овощой бүри үндэр баян ургаса хуряажа, ажахыдаа ашаг олзо улам ехээр оруулдаг болохо зорилго табинхайбди. Бүхы теплицынгээ талмайн дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 25—27 килограмм үбэлэй эртын үгэрсэ абахын түлөө тэмсэхэбди гэжэ манай овощ ургуулагшад социалис уялга соогоо бэшэнхэй.

Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула хэдэн шухала хэмжээнүүдые бэелүүлээбди. Тусхайлбал, нёдондоһойхидо орходоо 10 хоногоор урид үлэн ногооной болдог отолжо хэһэн кубигууд соо овощой үрэһэ тарядад, стеллаж болгон рассада ургуулжа эхилээбди. Люминесцентнэ лампануудаар нэмэлтэ гэрэл үгөөбди. Тиигэжэ помидорой үрэһэн рассада болгогдохоор декабриин эхеэр таригдаа юм. Үгэрсын үрэһэн гол түлэб декабриин 25-һаа январиин 1 болотор таригдажа дүүргэгдээ.

Һайн сортын үрэһэ шэлэжэ тариха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Өөһэдөө үнинэй тарижа үрэһыень абадаг болоһон Грибовский-2 гэдэг холимол сортын үгэрсын үрэһэ гол түлэб таринабди. Мүн эртэ тарихаар Марфинский, Алма-Атинский гэхэ мэтэ сортын үгэрсэ ургуулнабди.

Рассада хайшан гээд ургуулнабибди?

Үлэн ногоотой болдогой дэгнүүл хэршэжэ, хайша хайшаа 10 x 10 гү, али 12 x 10 сантиметр кубигуудые хэнэбди. Тэрээн соо таримал ургамалай үндэһэн һайнаар ургадаг юм. Эдэ кубигууд соо таригдаһан үрэһэн 15—20 хоноод, рассада болон ургажа, газарта һуулгахаар бэлэн болодог. Үлэн ногоотой болдогой хүрьһэнэйнь үрэжэл багатай байдаг дээрэһээнь нэмэлтэ тэжээл оруулха хэрэгтэй юм. Жэшээнь, нэгэ хүнэг үхэрэй шэбхые 8 хүнэг уһанда хэжэ нэгшээгээд, мүн үшөө 10 хүнэг уһан соо 30 грамм аммиагай селитрэ, 26 грамм калийна үтэгжүүлгэ, 25 грамм суперфосфат, 5 — 10 грамм магниева үтэгжүүлгэ, 50 грамм пеэшэнэй үнэһэ холижо хэдэг. Эдэ бүхы үтэгжүүлгэеэ хуу худхаад, дээрэһээнь марганцевокисло кали, ногоон байван, сернокисло цинка, түмэрэй зүйл, кобальт гэхэ мэтэ микрозүйлнүүдые холижо, рассададаа нэмэлтэ тэжээл болгон оруулнабди. Рассадын ургажа байһан газарай дүрбэлжэн метр бүхэндэ 10 литр тиимэ холимол үтэгжүүлгэ оруулагдана. Рассадынгаа нэмэлтэ тэжээл оруулдагбди.

Бидэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан, шубуунай аргал холилсоһон гол түлэб хюрөөгэй хибэдэһэтэй хүрьһэн соо ургуулнабди. Рассадые дан үдхэнөөр ургуулхада муу гэжэ тодоруулаабди. Урдань теплицын 1.000 дүрбэлжэн метр талмайда 3 мянган үгэрсын эшэ һуулгагдадаг һаа, мүнөө 1.900—2000 ургамал таригдана. Ургамалда нэмэлтэ тэжээл үгэхэдөө һүүлэй үедэ шэнгэн үтэгжүүлгэ хуурайтайнь холёод оруулдаг болообди. Хюрөөгэй хибэдэһэтэй шоройдо чзоһынь ехэ болошодог байһаниие хараада абаха хэрэгтэй. Неделидээ нэгэ дахин үтэгжүүлгэ оруулаад, үгэрсын түлэг ургажа, эдеэшэжэ байхада табан хоног бүхэндэ нэгэ дахин нэмэлтэ тэжээл оруулагдадаг болоно. Жэшээнь, хүнэг үхэрэй шэбхые 8 хүнэг уһанда худхаад, 3 хоног байлгажа, үшөө 10 хүнэг уһанда 40—45 грамм азотно, 30—35 грамм калийна, 30 грамм суперфосфат, 40—50 грамм пеэшэнэй үнэһэ худхажа, эдэ бүгэдые холёод, нэмэлтэ тэжээл болгон адханабди. 10—12 ургамалда 10 литр тухай холимол үтэгжүүлгын хүртэхөөр адхагдана. Харин хуурай үтэгжүүлгые оруулхадаа, 1.000 дүрбэлжэн метр газарта 20—25 килограмм нитрофос, 15—17 килограмм калийна үтэгжүүлгэ, 25 килограмм үнэһэ, 1—1,5 килограмм магни хюрөөгэй хибэдэһэнтэй худхагдажа, теплицын талмай дээгүүр тараагдан хаягдадаг.

Теплицэ соо ургажа байһан ургамалые элдэб хорхой шумуулһаа, үбшэнһөө хамгаалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүн минеральна үтэгжүүлгые ургамалай набша намаа дээгүүр сасажа, нэмэлтэ тэжээл оруулха хэрэгтэ баһал горитой анхарал табигдана. 100 литр уһанда 500 грамм мочевина, мүн тэды шэнээн калийна дабһа, 100 грамм сернокисло магни, 50 грамм ТМТД, 300 грамм цинеб, мүн марганец, кельтан, ногоон байван гэхэ мэтэ микрозүйлнүүдые худхаад, дунда зэргээр 300—400 литр шэнгэн үтэгжүүлгые теплицын 1.000 дүрбэлжэн метр бүхэндэ сасадагбди.

Шүлһэ татадаг клещ гэдэг хорхой, мүн ургамалай үндэһэ гэмтээдэг, бактериоз гэхэ мэтэ үбшэн теплицын угамалда ехэхэн хоро хүргэдэг байна. Тэдэнһээ һэргылхын тула ехэ хүдэлмэри хэхэ шухала. Илангаяа дорохи шоройнь дан шиигтэй, ёһоор дулаасаагүй байбал, ургамалайнь үндэһэн үжэхэеэ пападаг.

Тэрэшэлэн үрэһэнинь муу байһанһаа болоно, элдэб үбшэн дэлгэрдэг гэшэ. Тиимэһээ үрэһыень хордоод тариха шухала. Теплицэ соохиие дизенфекцилхэ, ургамалда элдэб химическэ хоро сасаха хүдэлмэриие огородшод өөһэдөө хэдэг. Хэрбээ энээнһээ урагша зүгынүүдэй ниидэхэеэ болиһон хойно үдэшэлэн хоро сасадагһаа, мүнөө үдэрынь 2 час багта зүгынүүдэй үгы байхадань хороёо сасадаг болонхойбди.

Овощ ургуулдаг бригада, хүн бүхэндэ һарын, жэлэй түсэб табижа үгэдэгбди. Ажалайнь түлөөһэн тусхай гарифаар, урид авансаар үгтөөд, жэлэй һүүлдэ гүйсэд тоосоон хэгдэжэ, түсэбөө дүүргэһэнэйнь зэргээр нэмэжэ түлэгдэдэг, социалис мүрысөөнэйнь гуримай ёһоор шагнал үгтэдэг юм. Энээнһээ гадна, хабар овощ ургуулагдадаг теплицэдэ хүдэлөөшэдэй түлөөһэн баһал ондоо гуримаар үгтэдэг.

Теплицэнүүдтэ элдэб хамһабариин ажалда хүдэлэгшэдэй оньһон түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдээ һаадгүй хүдэлгөөд байгаа һаань, гол түлөөһэн дээрэнь 15 процент нэмэжэ түлэгдэнэ. Мүн түсэбһөө гадуур абаһан продукциинь түлөө жэлэй һүүлдэ шагнал үгтэдэг байна.

Овощ ургуулдаг тус отделени техникэ, хүдэлмэриин хүсөөр гүйсэд хангагданхай. Тэдэндэ 5 трактор, 2 тусхай машина, автобус, 2 самосвал машина даалгажа үгөөбди. Теплицэнүүдые үбэлдөө, хабартаа дулаасуулха өөрын котельнэтэйбди. Эндэ үдэр бүри 60—70 тонно нүүрһэн галдагдана. Тэдэниие түмэр харгын станциһаа өөһэдын транспортаар зөөнэбди.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай ажахын теплицын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд бүхыдөө 5.500 центнер үгэрсэ, помидор, ногоон мангир, элдэб салат, укроп гэхэ мэтые ургуулжа, городой ажалшадые үнэгүй овощоор бүхэли жэл соо гүйсэд хангаха зорилготой.

Н. НАЛЕТОВА
Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхозой теплицын комбинадые эрхилэгшэ.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

СЕМИНАР БОЛОБО

Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай һуралсалда КПСС-эй Захаэминай райком саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг.

Һая боложо дүүрэһэн иимэ семинар дээрэ мүн лэ һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь П. Б. Михеев «КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ. КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгаһаа үндэһэлэн, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай», партиин райкомой секретарь С. С. Бадмаев «Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэлгын үедэ ниитэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулха тухай» КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша И. Е. Григорьев «Партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүд тухай, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолһоо үндэһэлэн, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл улам дээшэлүүлхэ тухай» асуудалнуудаар һонирхолтой, туһатай лекцинүүдые уншаба.

Удаань семинарта хабаадагшад секционно хэшээлнүүдтэ ябажа, социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие түсэблэлгэ тухай хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдаһан байна. Эдэ хэшээлнүүд дээрэ КПСС-эй райкомой аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд үгэ хэлээ.

Секретарьнар һурана

Кабанск, Селенгинск, Байгал-Худара, Каменск тосхонуудта, Бабушкин хотодо Кабанскын аймагай партийна эхин, цехэй организацинуудай секретарьнар суглараа, Кустовой семинар үнгэргэгдөө. Эдэнэрые КПСС-эй райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилөө. Семинар дээрэ «Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, журам саашадань дээшэлүүлхэ», «Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй, энэ шухала кампаниие үнгэргэлгын үедэ аймагай партийна эхин организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай», «Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл тухай» асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша А. П. Ключерев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Г. Котов, партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша В. П. Петров гэгшэд лекцинүүдые уншаба.

Тиигээд секретарьнар дүй дүршэлөө хубаалдаһан, дурадхал, һанамжануудаа хэлэһэн байха юм.

ХАБСАГАЙ ШУЛУУН ХАДАНУУДАЙ ДУНДУУР

3. УОЯН ТЭЭШЭ

Үбэлдөө Таазаһаа Уоян хүрэтэр машинануудай ябаха харгые февралиин 23-да бэлэн болгохо. Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада шухала хэрэгтэй ашаа апрелиин тэн болотор энэ харгыгаар Уоян тээшэ шэрэхэ гэһэн даабари «Занбамстроймеханизация» трестын 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннонуудай, барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын коллективүүд абаһан юм. Энэ шухалын шухала зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эдэ коллективүүд бүхэли үбэлдөө яһала оролдожо хүдэлөө гэжэ тэмдэглэмээр. Шэнээр баригдажа байһан харгы дээрэ хэдэн мянган кубометр шорой адхагдаа. Хада уулын хангил шулуу сүмэлэн, барилгашад метр метрээр урагшаа дабшаһан байна бшуу.

— Гранит шулуун хаданууд. Ой модон. Хүнэй гарахын аргагүй намаглиг газарнууд. Заримдаа нэгэ километр зайда 60—70 мянган кубометр шорой адхаха ушар гарадаг һэн. 30-дахи километрһээ 37-дохи километр хүрэтэр илангаяа ехэ шорой адхагдаа. Зундаа газарай гэдэхэдэ, эндэ үшөөл шорой адхагдаха байхал даа. Хэды хүндэ хүшэр юумэнэй дайралдаашье һаа, манай барилгашад диилэжэ гараа. Мүнөө зарим хүдэлмэришэднай 117-дохи километртэ шорой адхажа, харгы тэгшэлэн заһана, — гэжэ 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын прораб Ю. А. Ильин хэлэнэ.

Нээрээшье, оньһожоруулагдамал колоннонуудай, барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын хүдэлмэришэд богонихон болзор соо гайхамшаг ехэ ажал хэбэ бшуу. Эгээл хүшэр газарнуудаар ашаатай машинануудай ябахаар харгы гаргажа шадаа. Байгша оной февралиин 19-дэ зургаан трактор, «ЗИЛ-133» түхэлэй хоёр автомашина, «Трансвзрывпром» трестын 88-дахи отрядай бүлэг хүдэлмэришэд Уланхаанһаа Уоян тээшэ зорижо гараа бэлэй. Эдэнэр табадахи үдэртөө Хойто-Байгалай аймагай Уоян һууринда хүрэжэ ерэбэд. Энэ колонные барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын главна инженер Б. Д. Федоров хүтэлбэрилһэн юм.

— Энэ харгыгаар түрүүшын машинануудые гар ахань тиимэ бэлэн бэшэ байгаа. Хүр саһан. Уһа голнууд. Харгыдаа ангуушадай байрануд соо хоножо гараабди. Жолоошод В. С. Ершов, В. Г. Печкин гэгшэд машинануудаа шадамар бэрхээр жолоодожо, ёһотой баатаршалга гаргаа, — гэжэ Б. Д. Федоров хөөрэжэ байгаа һэн.

Шэнэ харгыгаар түрүүшын машина жолоодожо гараһан жолоошод В. С. Ершов, В. Г. Печкин, трактористнар Г. Семенов, В. Пуданц, В. Плотников гэгшэд харгы дээрэһээ хүр саһа, хайр шорой, отологдоһон модо сэбэрлэжэ, жолоошодтоо туһалһан байна.

— Мамой гэжэ гол гаража ябатараа Т-100 түхэлэй тракторнай шулуунай дунда хабшагдажа, бидэниие ехэл туһашаруулаа. Гурбан час тухай эндэ һаатаабди. Газарай хүрьһэ тэһэлэгшэднай абараа. Булта Уоян хүрэжэ ерэһэндээ урматайбди, — гэжэ энэ колоннотой ерэлсэһэн мастер В. А. Макушкин хөөрэнэ.

Уоянда энэ түрүүшын колоннотой гаралсаһан жолоошодтой, трактористнартай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй танилсажа, нилээд удаан хөөрэлдэбэбди. Эдэнэр миил хооһоор иишэ гаража ерэһэн бэшэ ааб даа. Жолоошон В. С. Ершов шэнгэн түлишэ, В. Г. Печкин хюрөөдэмэл модо иишэ асараа. Тиигэхэдэ тракторист Г. Семенов вагон гэр шэрэжэ ерээ. Тиигэхэдээ бульдозернуудаар харгыгаа сэбэрлэжэ, ехэ ашаатай машинануудай ябахаар арюун болгоо. Уланхаанһаа эгээл түрүүлэн Уоян хүрэжэ ерэһэн механизаторнуудые 11-дэхи тоннельнэ отрядай 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд ехэ баяртайгаар, уряа плакадуудтайгаар угтаба.

— Бидэнэр нэгэ ажал хэнэбди. БАМ барижа байнабди. Тиимэһээл нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлхэ ёһотойбди. Манай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй май һараһаа хойшо Уланхаанһаа наашаа модо отолжо, мүнөө Уоян хүрэбэ. Энэ харгыгаарнай түрүүшын машинанууд гаража ерэбэ гээшэ. Бидэнэр нэгэ ехэ илалта туйлаабди. Энэ хэбээрээ иимэ эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байгаа һаа, БАМ-ай барилгые саг болзор соонь дүүргэхэ байхабди — гэжэ 11-дэхи тоннельнэ отрядай начальник В. М. Кобляков хэлэжэ байгаа һэн. 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннын барилгашад байгша он соо Уоян хүрэтэр татагдаһан харгы дээрэ шорой адхажа, ашаатай машинануудай ябахаар болгохо ёһотой. Эдэнэр үнгэрһэн жэлэй октябрь һараһаа хойшо 87 километр газарта харгы заһаад байна. Энэ хэбээрээ хүдэлөө һаа, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха дүүрэн арга боломжотой. Шэнээр эмхидхэгдэһэн 34-дэхи отрядай хүдэлмэришэд хэдэн гол горхонууд дээгүүр хүүргэнүүдые бариха юм.

Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын нэгэдэхи участогай хүдэлмэришэд Уоянда барилга хэжэ эхилбэ. Мүнөө эндэ модошо дархашуулай хүдэлхэ мастерскойн, столовын, болон байрын гэрнүүдэй барилга эхилэнхэй. Анатолий Егорович Фрышкинэй хүтэлбэрилдэг 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд ерээдүйн түмэр замай станци шадар хүдэлжэ байна.

— Манай участогай хүдэлмэришэд Уланхаанһаа иишэ нүүн ерэжэ байна. Байтараа хүдэлмэришэдэймнай тоо улам олон болохо. Бидэнэр бүри ехээр барилга хэжэ эхилхэбди, — гэжэ А. Е. Фрышкин хөөрэнэ.

Уланхаанһаа Уоян тээшэ үбэлэй харгы нээгдэбэ. Эндэхи барилгада хэрэгтэй ашаа, шэнгэн түлишэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдые тээһэн машинанууд, уһа голнуудай мүльһэн дээгүүр, хада ууланууда хормойгоор Уоян тээшэ ябажа эхилээ. Энэ харгыгаар апрелиин тэн болотор Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада хэрэгтэй хэдэн мянган тонно ашаа шэрэгдэхэ юм.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Таазаһаа Уоян тээшэ татагдаһан харгыгаар түрүүшын машинанууд гаража ябана; барилга хабсаралгын 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд (зүүн гарһаа) бригадир Д. Т. Спагенов, модошо дархан В. М. Мандыш, Н. Г. Болдырев, К. Г. Лопардин гэгшэд Уоянда хүдэлхөөр ерээд байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЛУГОВОДУУДАЙ ОРОЛДОЛГО

Хүрбын совхозой луговодууд Ракшаев, Михаил Шевченко гэгшэд гансашье совхоз дотороо бэшэ, мүн аймагтаа габшагай ажалаараа суурханхай юм. Эдэнэр анхарал, оролдолго гаргаһанай ашаар жэл бүри үбһэ ногооной баян ургаса хуряадаг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэл хэды ган гасуур байбашье һаань, гектарай 20—22 центнер үбһэ хуряаһан байна. Байгша ондо ниитын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойгоор луговодууд мүнөө сабшалан дээрээ туха сүлөөгүй хүдэлнэ. Тошо халяана, һургааг болон үбһэ сомохо шарга бэлдэнэ, бусад ажал хэнэ. Залуу хүдэлмэришэн Н. Цыбиков тусхай курсада орожо, луговодой мэргэжэл шудалжа ерээ. Мүнөө энэ нүхэр Мөгой гэжэ газарта луговодоор хүдэлнэ. Даалгагдаһан сабшалангаа хорёолно, олон жэлэй ногоо тариха хүсэлэнтэй. Һургааг бэлдэнэ, шарга дархална. Шагдар Пурбуев Эжэтэ гэжэ газарта луговодоор хүдэлнэ. Энэ нүхэр сабшалан, таряалан һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэжэ байна. Сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаа, 80 гектар газарта тошо халяагаа. Тиихэдэ дүршэлтэй луговод М. Шевченкын звено мүн лэ горитой ажал хэжэ, сабшалан дээрээ 7000 тонно наг шэбхэ ... звено КПСС-эй ... да, совет арадта ... Хандалгада харюу ... циалис мүрысөө ... гэрүүлжэ, гектар бү... центнер үбһэ хуряа... абаад, хүдэлжэ бай...

Ц-Х. ГОМБОДОРЖ
Хори.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

КУКУРУЗАШАД ПОЛИНУУДТАА ГАРАБА

МАРА. (ТАСС-ай корр. Я. Усманов). Туркмениин Мургабай голдо, Каракумай каналай оршон тойронхи шэнэ газар элдүүрилгын зонодо хабарай тарилгын хүдэлмэри улам үргэдэжэ байна. Кукурузашадай бригадануудай механизаторнууд тарилга хэхэ агрегадуудаа полинууд дээрэ гаргаба.

Марыйска областиин таряашад энэ жэл 20 мянга шахуу гектар уһалагдадаг газарта кукуруза тариха юм. Орооһон болгогдохо кукурузын талмай хоёр дахин үргэдхэгдэхэ байна.

ТАРИЛГЫН ЭРШЭ УЛАМ ТҮРГЭДЭНЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС-ай корр. В. Тарасов). Кубаниин урда районуудай таряашадай һүүлээр хизаарай түб хубиин механизаторнууд эртын орооһото ургамалнуудые тарижа эхилбэ. Олонхи ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэжэ, агрегадуудаа хоёр халаанаар хүдэлгэн, эрхим шанартай үрэһөөр тарилга хэнэ гэжэ түрүүшын үдэрнүүд харуулаа.

ХЛОПОГОЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ ТУРШАЛГА ХЭГДЭЭ

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр. Н. Рогачев). Нарин утаһатай сортын ургаса хуряадаг машинануудые туршалгын гурбан жэлэй дүнгүүдые согсолхо хүдэлмэрез албан зурганууд хоорондын союзна комисси эндэ дүүргэбэ.

Узбек инженернүүдэй бүтээһэн ХВН-1,2А түхэлэй хоёр рядтай шпиндельнэ агрегат эрхим һайн байгаа. Энэ машиные олоор бүтээн гаргаха гэжэ комисси һанамжалан дурадхаа.

ХЛОПОК УРГУУЛАГШАДТА — ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭ

БАКУ. (ТАСС-ай корр. В. Белявский). Азербайджанай хлопок болбосоруулдаг предприятинууд һайн үрэһэ хүрэнгэ колхоз, совхозуудта эльгээжэ эхилбэ. Уджарска ба Лякска хлопок сэбэрлэдэг заводууд түрүүшын 10 тонно үрэһэ Ширванска талын ажахынуудта эльгээгээ.

ДООДО ТАГИЛАЙ КОНВЕРТОРЩИГУУДЭЙ БУЛАД

ДООДО ТАГИЛ. (ТАСС-ай корр. С. Крылова). Эндэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ комбинадай цехэй ашаглалгада оруулагдаһанһаа хойшо конверторщигууд 10 миллион тонно булад хайлуулба. Энэнь арадай ажахын гол шухала зорилгын шиидхэгдэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Тус коллектив эрхим шанартай металл хайлуулха арга зохёогоо. Мүнөө Тагилай металлургнуудай конверторнэ аргаар хайлуулагдаһан булад мартенэй пеэшэн соохиһоо дутуугүй һайн шанартай, үнөөр нимда байха юм.

ПРОЕКТНЭ ХҮСЭНДӨӨ — БОЛЗОРЬОО УРИД

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС-ай корр. В. Стариков). Дээдэ-Исетскэ металлургическа заводой эгээл ехэ цехтэ баригдаһан, хүйтэн аргаар булад хабтайлгаха шэнэ агрегат проектнэ хүсэндөө хүргэгдэбэ. Проходчигуудай коллективэй абаһан уялгануудай үндэһөөр, энэнь нормоор хараалагдаһанһаа гурба шахуу дахин түргөөр ашаглалгада үгтэһэн байна.

БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАА

ТЫНДИНСКИЙ. (Амарай область). (ТАСС-ай корр. А. Кривченко). Үндэр дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Бамстроймеханизация» гэжэ трестын оньһожоруулагдамал 116-дахи нүүдэл колонный хүдэлмэришэдые амаршалхын тула Байгал-Амарай түмэр замай түбэй участогай механизаторнууд, модошо дархашуул, бэдэрэгшэд, харгы замай монтернууд «Юность» гэжэ клубта ерэбэ. 1974 ондо ажалай ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө энэ коллектив Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ хамагһаа түрүүн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

ТАЙМЫРАЙ БАЯН ХЭШЭГ

КРАСНОЯРСК. (ТАСС-ай корр). «Таймыр» гэжэ фирменнэ магазин мартын 13-да эндэ нээгдэбэ. Енисейн. Таймырай ангуушад, олзоборилогшод үрэ жэмэс, мед, хушын һамар, ойн шубуудай мяха, орын ба торхируунай мяха тушаахань. Бусад нимэрхүү магазинуудһаа юугээрээ ондооб гэхэдэ, модоор, эбэрээр хэгдэһэн гоё һайхан юумэ, оро хандагайн годоор оёгдоһон гуталнуудые худалдаха юм.

ТАЙГА СОО АЖАҺУУГШАДТА АЙЛШАЛБА

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр. Л. Фадеев). Агуухэ илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулжа, аян замдаа гараһан «Агитпоезд-75-ые» ой тайга соохи Тарбагатай гэжэ совхозой машина бүтээгшэд, модошод, хүдэлмэрилэгшэд баяртайгаар угтаба.

Алдар Солын гурбан ордентой А. П. Кудрявцев, уран зохёолшо, фронтовик Г. Г. Кобяков болон бусад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн тухай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

Забайкалиин сэрэгэй округой дайшалхы алдар солын музейн, мүн хизаар нютагаа шэнжэлхэ областной, музейн зүйлнүүд агитпоездын вагонуудай нэгэн соо табигданхай. Дайнай хүшэр бэрхэшээлтэй жэлнүүдтэ Забайкалиин түмэр замшадай хэһэн ажал хүдэлмэри тухай хөөрэхэ выставкэ олониие һонирхуулна. Камвольно-сэмбын комбинадай уран һайханай бүлгэмэй коллектив агитпоездын бүридэлдэ ороно. Агитпоездын коллектив һарын туршада Забайкалиин т... ... станцинуудаар, ... дарай һуурин тосх... ябаха байна.

ГЕРОЙНУУДАЙ ҮИЛСЭНҮҮД СЭС... БОЛОХО

ПАВЛОДАР. (Т... корр. Л. Устюжанин... шис булиытарагша... ороноо сүлөөлхын ... тэмсэжэ баатарай ... унаһан Советскэ Со... рой Михаил Ма... Катаевай нэрэмжэт... хабартаа модо ... һуулгаха хүдэлмэр... гэгдэбэ. Эндэ һуу... 900 гаран модон ... бар түрүүшынхеэ ... сэсэглэхэ юм. ... илалтын 30 жэлэй ... лэдхэлтэй лашар... Эхэ ороноо хамгаал... нэрээр нэрлэгдэһэн ... нүүдые болбосон ... болголгодо ехэ анхар... дуулагдана.

РЕВОЛЮЦИОН... НЭРЭМЖЭТ...

ВЛАДИВОСТОК. ... ай корр. В. Клим... Океан далай соогуу... ха «Зиновий Соло... жэ шэнэ теплохо... Дурнын далайн пар... вын флотдо нэмэгд... СССР-эй захилаар ... Арадай Республи... нүүдтэ бүтээгдэ... ционно һайн ...

СРП-гэй XI СЪЕЗД ДЭЭРЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(...раскэл. Эхининь ...-дахи нюурта).

...ээр дабшанабди. Ма...нууд хамтадаа эб ...лай түлөө, аюулгүй ... түлөө, бүмбэрсэг ...рэхи бүхы арадуу...тэйгөөр хүгжэхын ...сэлэй хэрэгтэ хуби...бүри ехээр оруулжа ... юм.

...ондоо ниитын бай...тай гүрэнүүдэй хоо... харилсаануудта хү...хэгүй, хилэнүүдэй ...гэшэгүй байха, эр... асуудалнуудые хэл... аргаар шиидхэхэ, ...ондын шухала асуу...аар саг үргэлжын ...хэжэ байха, удаан ...экономическа гүнзэгы ...рилсаатай байха, нау...лон соёл культурын ...нуудаа андалдажа ...хэ мэтэ зүйлнүүд ...хеэр нэбтэржэ байна. ...скэ Союзай, мүн аха ...сад олонхи социалис ...ай зүгһөө капиталис ...гол оронуудтай бай... харилсаанууд гурим... амгалан ёһоор зэргэ ... амгалан, бэе бэедээ ...туһатай харилсаа бай...гэһэн ойлгомжодо таа...ложо байна гээд бидэ...ыдэнь хананггяар хэ...шадаха байнабди.

Энэ талаһаа харахада, хамтын томо хэрэг болохо Европодохи аюулгүй байдал, хани харилсаа хангаха талаар болжо байһан зүблөөе амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ онсо ехэ удха шанартай юм. Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүд ажал ябуулгаяа нэгэдүүлэн, энээндэ туһалхын тула бүхы хүсэөрөө оролдоно. Энэ зүблөөнэй хүдэлмэрие ойрын һарануудай туршада дээдын хэмжээндэ дүүргэхэ гэжэ суглаанда хабаадагшадай олонхидынь бодомжолдог болоо гэжэ мүнөө хэлэжэ болохо байна. Энэ хадаа һайн хубилалта гээшэ. Тиимэһээ ниитэевропын зүблөөе түргөөр дүүргэхэ хэрэгтэ һаад хэдэг хүнүүд ехэ харюусалга бэе дээрээ даана.

Зүблөөнэй үрэ дүнгүүд, В. И. Ленинэй үгөөр хэлэхэдэ, Европын арадуудай хүгжэлтын, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын һайн эшэ үндэһэн, бата бэхи үндэһэ һуури табижа үгэхэ гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди. Энэ ушар хадаа сэсэн мэргэн хүнүүдэй олон зуун жэлэй туршада хүсэжэ байһан эб найрамдалай, ухаан бодолой уг зорилгые бэелүүлхэ замда туйлай ехэ амжалта болохо байна.

Политическэ энэ үндэһэ һуурида түшэглэн, Европын гүрэнүүдэй хоорондохи амгалан ёһоной хани харилсаа, бэе бэедээ ашатай туһатай олон талын холбоо байгуулха талаар бүри томо асуудалнууд шиидхэгдэжэ болохо.

Энэ харилсаа байгуулгын тодорхой шэглэл болон шэнжэ шанарыень ажабайдал хэлэжэ үгэхэ юм. Жэшээлхэдэ, бусад асуудалнуудтай суг хамта «сэрэгэй талаар һуларуулгые» бэелүүлхэ зорилго түрүүшын ээлжээндэ табигдаха гэжэ уридшалан хэлэжэ болохо байна. Энэ юуб гэхэдэ, гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгые хизаарлахаһаа гадна, удаа дараалан тэдэнэй хэмжээе хорооохо шухала гэжэ хараадаа абанаб. Зүгөөр энэ асуудал нэгэн доро шиидхэхэ асуудал бэшэ. Гэбэшье мүнөө энэ талаар хүсэл оролдолго гаргагдажа байнхай. Владивостогто болоһон совет-американ уулзалгануудай дүнгүүдые, мүнөө Женевэдэ, Венэдэ болжо байһан хөөрэлдөөнүүдые би хараадаа абанаб.

Үшөө нэгэ юумэ нэмэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Европын амгалан ёһоор хүгжэхэ саашанхи хараа шугамые тодорхойлхо хэрэгтэ — энээнэй урда тээ хэгдэһэн «хүйтэн дайнһаа» түгшүүрилтэ байдалай һуларха тээшэ эрьелтын түлөө тэмсэл шэнги — социализмын оронуудай эдэбхи үүсхэл, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, эб найрамдалай үзэл суртална тэдэнэй үнэн сэхэ байлга, арад олоннитын үндэһэн шухала эрилтэнүүдые тэдэнэй үнэн сэхээр хангадаг ушар ээлжээдынгөө үүргые дахинаа харуулха байха гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Ойрын сагта Европын коммунис, хүдэлмэришэдэй партинуудай шэнэ конференци болохо байна. Тэрэ конференци манай энэ түбиин ажабайдалда түүхын табижа байһан ээлжээтэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ зохихо хубитаяа оруулха юм гэжэ батаар хэлэжэ болохо.

Нүхэдүүд, туйлаһанаараа һанаагаа амаржа болохогүй гэжэ мэдээжэ aaб даа. Оршон байдалай һайжарха хэрэг, эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэг — энэ хадаа саг үргэлжэ урагшаа дабшаха эрилтэ табижа байһан, таһалдалгүйгөөр хүгжэжэ байһан үйлэ хэрэг мүн. Энэ дабшалтые зогсообол, туйлаһан юумээ алдаха аюулда хүргэхэ байна. Юуб гэхэдэ, капиталис байгуулалтын мүнөөнэй тон шанга кризисэй үедэ түгшүүрилтэ байдалые һуларуулгын дайсад бүри эдэбхижэнэ, буу зэбсэг бүри ехээр гаргаха гэдэг хүнүүд. «хүйтэн дайнай» тала баримталагшад бүри эдэбхитэй болжо байна. Арадуудай аша туһын дайсад болохо эдэ хүсэнүүд буу зэбсэгээ хүрьягаагүй, тэдэнэр уласхоорондын хүгжэлтын ябасые һөөргэнь бусааха һэдэлгэ нэтэрүүгээр гаргана. Тиимэ дээрэһээ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд һэргэг байха. эб найрамдалай дайсадай һэдэлгэнүүдтэ харюу үгэхэ. шэнэ зорилгонуудые саг үргэлжэ анхаралдаа абажа ябаха, эб найрамдалай политикын нүлөөе үргэдхэхэ тухай саг үргэлжэ бодомжолжо ябаха ёһотой.

Дэлхэй дээрэ түгшүүрилтэ байдалай, хёмороонуудай, дайн сэрэгэй һужэрхэ гуламтанууд бии гэжэ мартаха ёһогүйбди: Тиимэ гуламтанууд Дүтын Зүүн зүгтэшье, Зүүн Урдахи Азидашье, мүн дэлхэйн бусад районуудташье бии.

Хоёр ондоо амгалан байдал гэжэ байдаггүй юм. Бидэнэр, коммунистнууд, нигэжэ дабтан хэлэжэл байхабди. Энээнэй ёһоор ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлхэбди.

Тиимэ дээрэһээ Европодо бата бэхи эб найрамдал байгуулхын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар, бидэнэр нэгэн доро Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай хоорондохи амгалан ёһоор зэргэ оршон байха, бэе бэедээ ашатай туһатай хани харилсаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулнабди. Энэ харилсаан бүгэдэ ниитын эб найрамдалай хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай юм. Тиимэ дээрэһээ Советскэ Союз, аха дүү бусад оронууд Дүтын Зүүн зүгтэ үнэхөөрөө бата бэхи, үнэхөөрөө үнэн сэхэ эб найрамдал тогтоохын түлөө оролдосотойгоор, хэлбэришэгүйгөөр, бүхы эршэ хүсэеэ гарган тэмсэнэ. Энээндэ абаашаха эгээн зүб харгы — нимэ зорилгоор байгуулагдаһан Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэрие түргөөр һэргээхын түлөө, үндэһэн шухала асуудалнуудые — 1967 ондо эзэмдэһэн бүхы араб газарые сүлөөлхэ, Палестинын араб арадай хуулита эрхые өөрынгөө гүрэн түрэ байгуулха хүрэтэрнь хангахын түлөө. Дүтын Зүүн зүгэй бүхы гүрэнүүдтэ аюулгүй, бэеэ даанхай, сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ байдалые аша үрэтэйгөөр хангахын түлөө тэдэнэр тэмсэнэ.

Тиимэл дээрэһээ эб найрамдалые, Азидахи аюулгүй байдалые Азиин оронуудай хамтын хүсөөр бэхижүүлхэ хүдэлмэрие шухала хэрэг гэжэ тоолонобди.

Эзэрхэг түримхэйшүүл, балмад ябуулга хэхэ дуратай, буу зэбсэгээрээ айлгаха дуратай хүнүүд арадуудай зүгһөө хаа хаанагүй бүри эрид харюу абажа байха — тиимэ оршон байдал байгуулха, эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха, амгалан ёһоной ерээдүйдэ этигэжэ байха тиимэ оршон байдал тогтоохо, бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб янзын районуудай бүри олон арад олониитын нимэ эб найрамдалда этигэхые туйлаха гээшэ өөрынгөө арадта дуратай, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ тухай бодомжолдог хүнүүдэй хүсэ шадалаа үгэхэ уг зорилго мүн.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Һаяын үдэрнүүдтэ фашис богоолһоо оронoo сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойе венгер арад һайндэрлэхэнь. Энэ баярай ойе тантай суг хамта Советскэ Союзай, аха дүү социалис бусад гүрэнүүдэй арадууд, шэнэ Венгриин ханинар тэмдэглэхэ юм.

1945 оной тэрэ хабар Европын олон арадуудай шэнэ байдалай толон носоһон юм. Фашизмые илаһан ушар бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түүхын шата болоһон байна. Тэрэнэй эгээн ехэ аша үрэнь — дэлхэйн социализмын мүнөөнэй амжалтанууд, революционно хүсэнүүдэй хэлбэришэгүй ургалта, дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ манай туйлаһан ехэ амжалтанууд мүн болоно.

Илалтын гушан жэлэй агууехэ һайндэрые арадууд эб найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлгын тэмдэг доро угтаха юм. Бидэнэр, коммунистнууд, бата найдамтайгаар нигэжэ хэлэнэбди: арадуудай халуун зүрхэнһөө хүсэдэг эб найрамдал тогтоогдохоһоо гадна, бэхижүүлэгдэжэ болохо юм.

Мүнөө Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци съездын делегадуудые, бүхы ажалша Венгрие сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойн, сүлөө байдалтай болоһоор 30 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан амаршална!

Социалис Венгри, тэрэнэй манлай болохо Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй парти мандаха болтогой!

Совет-венгер хани барисаан мандаг, бэхижэг лэ!

Эб найрамдал мандаха болтогой!

Коммунизм мандаха болтогой!

* * *

(Нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, үни удаан альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байна).

...НИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

...биин Республикын ...нт Дауд Кайраб Джа... ССР-эй Верховно Со... Президиумэй, Совет ...льствын уряалаар ...оной албанай хэрэ... мартын 17-до Москва ...

...С-эй ЦК-гай Политбю... ...шүүн, СССР-эй Вер... Соведэй Президиумэй ...гшэ Н. В. Подгор... КПСС-эй ЦК-гай По...рогой гэшүүн. СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй Ту...ын нэгэдэхи орлогшо ... Мазуров. КПСС-эй ... Политбюрогой гэ... СССР-эй гадаадын хэ...й министр А. А. Гро...смоледой гэшхүүрэй ... Д. К. Джаварые уг...

...элгын талмай дээрэ ... түрэлэй сэрэгүүдэй ...эй харуул жагсааг...даһан, хоёр ороной Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Н. В. Подгорный, Д. К. Джавара совет сэрэгүүдэй жагсаалай урдуур ябажа, мэндэшэлэлдэбэ.

Мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэһэн автомашинануудай үнгэрэн гараһан үйлсэнүүд, талмайнууд тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

* * *

Гамбиин Республикын Президент Дауд К. Джаварын хүндэлэлдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство мартын 17-до Кремлиин Ехэ ордон соо обед эмхидхэбэ.

Тэрээнтэй хамта ерэһэн Гамбиин гүрэнэй ажал ябуулагшад обедтэ хабаадалсаа.

Совет талаһаа — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, нүхэд А. А. Громыко, Д. С. Полянский, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев болон бусад тусхай тушаалтад эндэ байгаа.

Н. В. Подгорный, Дауд К. Джавара үгэнүүдые хэлэбэ. Суглараагшад ехэ анхаралтайгаар шагнажа, альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтаһан байна.

Обед хани халуун, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

...ЕТ-ГАМБИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

...С-эй ЦК-гай Полит... гэшүүн, СССР-эй ... Соведэй Президиу... Түрүүлэгшэ Н. В. Под..., КПСС-эй ЦК-гай По...рогой гэшүүн, СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй Ту...ын нэгэдэхи орлогшо ... Мазуровай, Гамбиин ...ликын Президент ... К. Джаварын хоорондо... ...лдөөнүүд мартын 17-... ...ль соо эхилбэ.

... халуун, бүтэмжэтэй ...шон байдалда үнгэр... хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ...мбиин харилсаае саа... хүгжөөлгэдэ хабаатай үргэн ехэ асуудалнуудаар һанамжаяа хэлсэһэн байна.

Хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд, ниитэ-Африкын асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. Колониализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн, национальна бэеэ дааһан байдал бэхижүүлхын түлөө, Африка түбидэ эб найрамдал ба дэбжэлтэ хангахын түлөө Африкын арадуудай хэдэг тэмсэлдэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

(ТАСС).

Һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлбэ

ЛИССАБОН. (ТАСС). СССР-һээ Португалида байдаг элшэн сайд А. Н. Калинин Португалиин президент Кошта Гомештой, премьер-министр Васку Гонсалвиштай уулзажа, мартын 11-дэ болоһон ябуулгануудтай дашарамдуулан, Португалиин демократическа хүсэнүүдэй туйлаһан илалтые амаршалха зуураа, эдэнэй тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһан тухайдаа совет хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэһөө мэдүүлбэ.

Һанал нэгэтэй байһанайнь түлөө, амаршалга эльгээһэнэйнь түлөө президент Кошта Гомеш, премьер-министр Васку Гонсалвиш зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй үмэнэһөө совет хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө.

Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхондо ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинат хүдэлдэг. Тус комбинадай хүдэлмэрилэгшэд нёдондо жэлдэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Тус коллектив түсэбөө 102 процент дүүргэһэн юм. Энэ жэлдэшье комбинадай хүдэлмэрилэгшэд шударгуу һайнаар ажаллажа байнхай.

Комбинадай оёдолой цехтэ Мария Бурчигарова ажаллана. Уран гартай, бэрхэ оёдолшон оёдолшодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ ходо түрүүлэн гарадаг. Тэрэнэй оёһон хубсаһан захилшадай дура татадаг юм.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан энэ зураг дээрэ бэрхэ оёдолшон, коммунис ажалай ударник Мария Бурчигаровагай ажалдаа байхыень харанат.

«ТӨӨРИЖЭ ЯБАҺААР, ТҮРЭЛӨӨ ОЛОХО»

(Фронтовигай дурдалга)

Дайнай фронт, Курска дүхэриггэхи хатуу шанга тэмсэлэй үе һэн. Минии алба хэжэ байһан часть Фонари станци шадар байһан юм. Тэндэ байһан 13-дахи Армиин хэлхеэ холбооной офицерэй захиралтаар дайнай фронт дээрэ байлдажа байһан дивизидэ захяа хүргэхэ даалгабари намда үгтэбэ. Тэрэниие яажа хүргэхэ тухай тобшохон заабари үгөөд, мүнөөдэртөө бусажа ерэхэш гэжэ захирба.

«Ошохо газарайм зам танил бэшэ. Зүг шэглэлээ заал алдаа һаа, бусахадаа төөришэхэб» гэжэ дотороо бодожо, ябаһан газарайнгаа онсо шэнжые толгой соогоо тэмдэглэн, шэбшэһээр ошоо бэлэйб.

Начальнигай захиралта дүүргээд, бусажа ябаһаб. Орой харанхы болошобо. Тэнгэри бүрхэг, бороо орожо эхилбэ. Үхэр буугай дуун нэерно. Ракетэнүүд сгторгойе туяаруулха юм. Ойрошог хэбэртэй, пулемёдой таршаганаха абяан соностоно.

Нэгэ жалга хүндэлэн гараха гэжэ ябатарни, намһаа ехэшье холо бэшэ, танкдал адли юумэ жалгын тэг дунда харлажа харагдаба. Хэбтэшэбэб. Юун бэ гэжэ ажаглан харанаб. Тэрэнэй дэргэдэ һүлэмхихэн гал носоно. Хүн тамхи татаха хэбэртэй — гал улалзаха юм. «Дайнай фронт нүгөө таладам. Эндэ дайсанай танк байха ёһогүй», гэжэ бодомжолон, тэрээн тээшэ дүтэлбэб. Машинын саанаһаа гэнтэ автомадай шабха татаха абяан дуулдажа. «Зогсо, хэн бэ?! Буудахаб!» гэһэн команда үгэбэ.

— Хутор, деревни ошожо ябаад, замаа алдааб. Танда ойртожо болохо гү, — гэжэ асуубаб. Нүгөөдэмни намдууханаар «дүтэлэгты» гэбэ. Лаб бэе бэедээ дайсан бэшэ байнабди гэжэ ойлголсобо хэбэртэйбди.

Уулзажа, энэ-тэрэ юумэ асуубаб. «Харанхы болоожо байхада эндэ ерээб» гээд, ондоо юумэ хөөрэхэ дурагүй. Тамхи татаха гэһэмни тамхимни норошоһон байба. «Тамхи татуулыш» гэбэб. Хармааһаа папирос абажа һарбайхадань, буряад хүнэй нюур үзэгдэбэ.

— Та хаанахибта?

— Эрхүүгэй областиин.

— Би. Буряадай республикын. — гээд саашань хоюулан буряадаар хөөрэлдэшөө бэлэйбди. Энэ уулзалгамнай ехэ һонин байгаа, баярлаабди. Нүхэрни галай үнэһэн соо болгоһон хартаабхаар намайгаа хүндэлбэ. Хуурай шинелеэ намдаа үгэжэ, машина соогоо амаруулаа һэн.

«Төөрижэ ябаһаар, түрэлөө олохош» гэһэн буряадай урдын сэсэн үгэ ходо һанаандам ородог. Тэрээндэ адли би фронт дээрэ төөрөөгүйшье һаа, түрэл буряад нүхэр Александр Башанхаевтай уулзажа танилсаа бэлэйб.

Фронт дээрэхи энэ һонин уулзалга минии ухаан зүрхэндэ тон хани халуунаар һанагдадаг, мартагдадаггүй юм. Дайнай һүүлдэ фронтһоо бусажа ерээд байхадаа, Улаан-Үдэдэ тэрэ нүхэрэйнгөө эгэшэтэй уулзажа асуухадам: Александр нютагаа ерэнхэй гэжэ дуулгаа һэн. Нюураараа уулзаха арга олдоогүй, харамсалтай. Уулзахал байхабди гэжэ найданаб.

Илалтын 30 жэлэй ойн баярые үттуулан фронтынгоо нүхэртэ танай газетээр дамжуулан халуун мэндые хүргэнэб. Өөр тухайгаа хэлэбэл: 1943—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронт дээрэ байлдаанда оролсожо, Германиин Личниц хото хүрэтэр ошоһон байнаб. 1945 ондо шархатаһан дээрэһээ сэрэгэй албанһаа табигдаһан байнаб.

Д. ДАШИЕВ.
«Восход Казахстана» совхозой хүдэлмэришэн,

МҮРЫСӨӨДЭГ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Областиин предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай цех, участок ба бригадануудай дунда 1975 оной январь—февраль һарануудта дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые КПСС-эй Шэтын обком, облгүйсэдком, облпрофсоведэй президиум, ВЛКСМ-эй обком хаража үзөөд, тусхай тогтоол баталан абаба.

Жэлэй түрүүшын хоёр һарын туршада продукци бүтээхэ даабаря 107, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 115 процент дүүргэһэн Шэтэ хотын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто машина бүтээлгын заводой С. И. Литвинцевэй бригада, пассажирска автотранспортна 2-дохи предприятиин А. М. Попов, А. А. Полеводов гэгшэдэй коммунис ажалай экипаж, Ажалай Улаан Тугай орденто «Петровский» совхозой П. С. Сутуринагай мал шахадаг бригада, Шэтын туршалгын ажахын һаалишад Н. П. Вельдяксова, М. Е. Улюшова гэгшэд социалис мүрысөөндэ илажа гараһан байна. Тэдэнэй хүндэлэлдэ областиин түб Шэтэ хотодо ажалай алдар солын Одон яларуулагдаха болоо.

ЭРХИМЛЭБЭ

Ононско районой «Путь к коммунизму» колхозой Боржын-Адагай һаалиин фермын коллектив энэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Дурулгын фермын ажалшадтай мүрысэдэг юм. Январь—февраль һарануудай дүнгүүдээр Боржын-Адагай фермын һаалишад эрхимлэжэ, район доторoo түрүү һуурида гараба.

Тус фермын бэрхэ һаалишан, коммунис ажалай ударник Анна Алексеевна Жукова бултанһаа һайн дүнгүүдые туйлажа ябана. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ хоёр һара соо үнеэн бүриһөө 492 килограмм һү абаа. Һаалишад Т. Кондрова, Н. Санаева, Н. Коханова, М. Шувалова гэгшэд баһал һайн дүнгүүдтэй ябана.

ҮНДЭР ХАЙРАДА ХҮРТЭГШЭД

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые орден, медальнуудаар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ хэблэлдэ толилогдобо. Областиин эрхимүүдэй эрхим һаалишад Екатерина Павловна Баженова, Юлия Георгиевна Голубенко гэгшэд Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Эдэ хоёр нүхэд үнгэрэгшэ жэлдэ эрхим дүнгүүдые туйлаһан байгаа. Юлия Георгиевна жэл соо үнеэн бүриһөө 2908 килограмм, Екатерина Павловна 2803 килограмм һү һааһан юм. Энэ жэлэй түрүүшын хоёр һара соо үшөө һайн дүнгүүдые туйлаа.

Забайкалиин орденто эхэнэрнүүдэй бүлэ улам ехэ болоно. Һүүлэй хоёр табан жэлэй туршада областиин 72 эхэнэр Ленинэй орденоор шагнагданхай. Тиихэдэ алдар сууда гараһан 10 эхэнэр Социалис Ажалай Геройн нэрэ солодо хүртэһэн байна.

Хэдэн арбаад врач, багша, агроном, артист, барилгашан Россин Федерациин хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй.

САГЫЕ АХИГШАД

Могойтын районой СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой һаалиин нэгэдэхи фермын коллектив байгша оной январиин 27-до һү һааха талаар табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. Ажалай нимэ ехэ амжалтада үнинэй һаалишан Галина Георгиевна Захаровагай оруулһан хубита тон ехэ юм.

Галина Георгиевна үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2687 килограмм һү абаһан байгаа. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэрхэ һаалишан Г. Г. Захарова үнеэн бүриһөө 2700 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар зоригжоод, урагшатай һайнаар ажаллажа байнхай.

ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР

Ононско районой «Красная Ималка» совхозой мастерскойнууд соо техникэ заһабарилгын хүдэлмэри үндэр бүтээсэтэйгээр, һайн шанартайгаар ябуулагдана. Тус совхоздо хамтадаа 40 трактор заһабарилагдаха ёһотой байһан һаа, мартын 1-дэ 35-ниинь бэлэн болгогдоод байба.

Техникэ заһабарилга дээрэ токарь О. Затирка, слесарь Н. Номоконов, хабсаргагша Г. Присяжных гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Эндэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, дүнгүүдынь саг соогоо согсологдодог, олондо мэдээсэгдэдэг байна. Заһабарилагдаһан трактор бүхэн нарин нягта шалгалтада оруулагдана.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛТЭД

Сагаан халаадтай 226 басаган баяр ёһололой оршон байдалда мэргэжэлдээ үнэн сэхэ байха тухай тангаригаа үгэбэ. Медицинын хүдэлмэрилэгшын тангариг эрхим һурагша байһан Валентина Балушкина уншаһан байгаа. Энэ баяр ёһололой ушарынь юуб гэхэдэ, залуу мэргэжэлтэд Шэтын медицинын училищи дүүргэһэн байгаа бшуу.

Эдир залуу фельдшер-акушернууд, санитарна фельдшернууд областиин холын нютагуудта ажаллахаар ошохо болонхой. Училищи дүүргэһэн 226 хүнэй 25-ниинь һуралсалаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр түгэсхэһэн байна.

БАГА АКАДЕМИ

Шэтэ хотын пионернүүд ба һургуулиинхидай ордоной дэргэдэ Забайкалиин эрдэмэй бага академи (ЗМАН) нээгдэхэ болобо.

Тус академидэ зургаан факультет хүдэлхэ юм. Факультет бүхэндэнь хэдэн секци байха. Жэшээнь, физическэ факультедтэ техническэ модулированиин, эдир физигэй, астрономиин секцинүүд хүдэлхөөр хараалагдана. Тиихэдэ химико-биологическа, түүхын - литературын, педагогическа ба бусад факультедүүд байха юм. Факультет болон секцинүүдые область доторoo мэдээжэ эрдэмтэд хүтэлбэрилхэ.

Ахамад классуудай зурагшадые научно-шэнжэлгын хүдэлмэридэ хабаадуулха, тэдэниие шэнжэлгын хүдэлмэриин онол аргатай танилсуулха, литература, физико, түүхэ болон бусад эрдэмдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн гол зорилго бага академиин үмэнэ табигданхай. Һурагша бүхэн дуратай темэеэ шэлээд, тэрэнээ шэнжэлжэ, хамгаалха ёһотой.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба.

...УЛКОВО ШАДАРХИ ТУЛАЛДААН

...Иванович Кривогор... Энэ хүн Хяагтын ай... Үбэр-Хэрээһэтэ гэжэ ...та түрөө юм. Иван ...ович 1939 онһоо эхи... Эсэгэ ороноо хамгаал... дайнай гал дүлэн соо... гараһан намтартай. Тэ... түрүүшээр Ханхо арал ... Финляндиин булим...шадтай тулалдаһан, ...эрнь Ленинград хотые ...най һабарһаа сүлөөлэл... байна. Иван Иванович ...дахи стрелково дивизи... (һүүлээрнь 63-дахи гвар... дивизи болоожо нэр...) алба хэхэ үедөө ... дахин хүндөөр шархa...н, олон орден, медаль...ар шагнагданхай. Ал... солын гурбадахи шатын ..., «Эрэлхэг зоригой тү...» болон бусад медаль... тэрэнэй үбсүүе шэмэг... 63-дахи гвардейскэ ...зиие подполковник Се...як (һүүлээрнь генерал, ...кэ Союзай Геройн нэ...эргэтэй болоһон) удари... байгаа. М. Стрешин... И. Фрактишев хоёрой ...эн «Генерал Семоняк» ... 1955 он) гэһэн ном соо ...унист. Кривогорницев, ...нэй дайшалхы нүхэд ... нигэжэ бэшэгдэһэн ...: «...Ехэ буунуудай ...лажа» эхилхэдэнь, Зве... омог баяртайгаар угтаба. Юундэб гэхэдэ, хүл дээрээ сэхэ бодожо, шангаар хөөрэлдэхэ, захиралта үгэхэ аргатай болобо бшуу. Добтолгодо ороходоо табан минута урид батальоной командир урагшаа дабшахаар бэлдэгты гэжэ захирба. Дайсанай бэхилэлгэ руу ехэ буунуудаар буудаһанай удаадахи түрүүшын минутануудые хэрэглэхэ шухала гээд тэрэ мэдэдэг һэн.

Дайсанай сэрэгшэд газартаа нялалдаад, гал дүлэн, үни манан соо «төөрихэ» үеын үнэтэй минутануудые алдажа болохогүй.

— «Урагшаа!» — гэжэ майор Медведев шангаар хашхарба.

— «Урагшаа!» — гэжэ ротонуудай командирнууд дабтаба.

— «Урагшаа!» — гэжэ ротын комсорг, залуу коммунист Кривогорницев хашхараад, бусадһаа түрүүлэн мүльһэн добо дээгүүр гүйшэбэ. Хойноһоонь разведчигууд Антонов, Курбашев гэгшэд һубариба. Гвардейцүүд добтолгодо орошобол даа...».

Тиигэжэ Кривогорницевой алба хэдэг полк Нева мүрэниие гаталһаар Ленинградые сүлөөлхын түлөө түүхэтэ тулалдаанда хабаадаа бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр амгалан тайбанаар ажал хэжэ ябаа. Улаан-Үдын авиазаводто һүүлэй арбан жэл соо слесареэр ажаллаа. Тэрэ коммунис ажалай ударник. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн медаляар шагнагданхай.

Мүнөө И. И. Кривогорницев дайнай инвалид байһан дээрэһээ пенсидэ гаранхай. Зүгөөр дайнай ветеран залуу үетэниие революционно, дайшалхы ба ажалай уг заншалаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Кривогорницев 33 дахин совет арадай баатаршалга тухай хөөрэһэн байна. Байгша ондо Улаан-Үдын һургуулинуудай һурагшадтай 16 дахин уулзажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын 30 жэлэй ой тухай, дайшалхы нүхэд тухайгаа хөөрөө. Уран зохёолшо В. Рудный, поэт Михаил Дудин гэгшэд И. И. Кривогорницевтой хамта нэгэ полкдо алба хэһэн юм.

Ленинградай 65-дахи техническэ училищиин Ленинэй нэрэмжэтэ соёлой байшангай дэргэдэ «Баатаршалга» гэжэ дайшалхы алдар солын клуб бии юм. Тэрэ клуб өөрын музейтэй. Тус клубай соведэй уряалаар И. И. Кривогорницев хоёр удаа Ленинград хото ошожо, дайшалхы нүхэдөөрөө уулзаһан, дайнай үедэ тэысэһэн газарнуудаар ябаһан байна.

И. И. Кривогорницевой дайшалхы зам тухайгаа бэшэһэн нэгэ хэһэгые уншагшадай анхаралда дурадханабди.

...1943 ОНОЙ эсэстэ Синявинска үндэрнүүдһээ немецүүдые намнан гаргаһанай удаа, 1944 оной эхеэр Пулково шадар шуһата тулалдаан болоо һэн. Энээн тухай тодорхойгоор бэшэхэмни. Юундэб гэхэдэ, энэ Пулково шадархи тэмсэлэй удаа Ленинградые хүреэлэлгэ һалаха байгаа бшуу.

Пулковска үндэрнүүд Эхэ оронойманай түүхэдэ хоёр дахин ороһон юм. Улаан Армиин сэрэгшэд Петроградай революционно хүдэлмэришэдтэй хамта Юденичэй сэрэгые 1919 оной октябрь парада бута сохёо бэлэй. Ленинградска фронтын 63-дахи гвардейскэ дивизиин сэрэгшэдэй (тэрэ тоодо би ябалсааб) добтолон абаха Пулковска үндэрые фашистнууд хоёр жэлһээ үлүү саг соо бэхилһэн байгаа. Ленинградые «тэгшэ газар болгохо» гэһэн шунахай һаналтай нохосууд совет хүнүүдэй баатаршалгые дабажа ядахадаа, эдэ үндэрнүүд дээрэ бэхеэр «байрлаха» гэжэ шиидэһэн байгаа. Хэдэн зуугаад дот, дзодуудые түхеэржэ, танкнуудай добтолжо шадахагүй нүхэнүүдые малтахаһаа гадна, Пулковска үндэрнүүдые тойруулаад, шүбгэ мэтэ проволоконуудаар олон дабхар хаалта хүреэлэлтэ хэһэн байгаа. Энэ бэхилэлтэнүүдые хэхын тула фашистнууд Пулкевода дүтэхэн байһан Пильня, Большое Витолово гэжэ тосхонуудые дууһан тоноһон бэлэй. Гэбэшье, манай эрэлхэг зоригто сэрэгшэдэй урда дайсанай нимэ ехэ бэхилэлтэнь тэсэжэ шадаагүй һэн.

1944 оной январиин 14-нэй һүни. Манай дивизиин түрүүшын подразделенинүүд добтолон ороxo газартаа хүрэжэ ерэбэ. Үүр хираалха үеэр манан өөдөө дэгдэжэ байһандал үзэгдөө һэн. Пушкинай паркын зуун жэлэй модод бүрыжэ тээ холо харагдахадал гэбэ. Пулковска үндэртэ добтолхо захиралта хүлеэгээд байбабди. Саг ошохо юм бэшэ...

Одоошье ехэ буунуудай гал дүлөөр «амилжа», добтолго эхилбэл даа. Энэ үедэ газар доһолжо, агаарта гал түймэр болоожо байһандал үзэгдөө бэлэй. Хэдэн зуугаад тонно галта түмэр дайсанай бэхилэлтэ дээрэ сэхэ буужа, бүхы шахуу юумыень үйһэн тоборог болгожол байба. Энэ үедэ «ура-а» хашхаралдаһаар дайсанай траншейнүүд тээшэ гүйлдэшэбэбди. Манай урагшаа дабшахатай сасуу артиллериин һомонуудта дайргадангүй үлэһэн дайсанай пулемёдууд, автомадууд, миномедууд «галзуураа» эхилбэ. Зүгөөр гвардейскэ дивизиин добтолгые тэдэнэй ямаршье буунууд зогсоохо аргагүй байгаа бэлэй. Юундэб гэхэдэ, манай сэрэгшэд энэ үндэртэ хоёр талаһаань адли хүсэтэйгөөр добтолһон байгаа бшуу. Капитан Трошиной, гвардиин майор Зверевэй, ахалагша лейтенант Камышнын (энэ манай ротын командир бэлэй) добтологшодой түрүүшын зэргэдэ ябаа. Добтолгын эхилһээр 20 минута болоод байхада, дайсанай траншейнүүдэй хоёр линии манай гарта ороһон байба. Пулковска үндэртэ дүтэлхэ бүри дайсан улам шангаар тулалдаба. Энэ добтолгын үедэ совет сэрэгшэд эрэлхэг зоримгойгоор тэмсэһэн. солдат, офицер бүхэн баатаршалга гаргаа һэн. Пулковска үндэрэй орой дээрэ Улаан туг намилзуулха дайшалхы даабари добтолгын эхилхэһээ урид болоһон партийна суглаан дээрэ намда үгтэһэн байгаа.

Пулковска үндэрые абахын түлөө тулалдаан гурбан хоног соо үргэлжэлөө һэн. Дүрбэдэхи үдэртөө дайсанаа бута сохижо, сержант Иван Жариковай туһаламжаар Улаан тугаа абаашаа һэм. Пулковска үндэр дээрэ тиигэжэ түрүүшээр Улаан туг намилзуулжа, дайшалхы даабарла нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ бэлэйб. Добтолгын үедэ эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, Пулковска үндэр дээрэ Улаан туг хиидхүүлһэнэй түлөө Алдар солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаа һэм. Энэ Пулковска үндэрые дайлан абаһанай ашаар Ленинградые хүреэлэлгэ сүмэлэгдэһэн байна...

И. КРИВОГОРНИЦЕВ,
Ленинградай хүреэлэлгые сүмэлэлгэдэ хабаадагша, запасай сержант.

КОНКУРС СОНОСХОГДОБО

Спорт

Манай орон дотор спортын ямар наадан хүнүүд дуратайб, тэрээгээр хар һониркодог бэ? Хоккейдо, футболдо гү, али баһа ондоо нааданда гү? Энэ асуудалда харюусахань хэцүүшэг. Гэбэшье һүүлэй үедэ хүн зон хоккейгээр ехэтэ һонирходог, тэрээндэ дурладаг болоһо байна. Энэ наада хараха хоккейн талмай дээрэ хүнүүд хэдэн мянгаараа суглардаг, спортсменүүдэй наадаар һонирхожо, һүни орой болотор телевизорэйнгээ дэргэдэ һуудаг.

Спортдо дуратайшуулай хүсэл бэлүүлхын тулада СССР-эй спортын комитедэй «Союзспортобеспечение» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэл «Хоккей-75» гэһэн конкурс соносхобо. Энэ жэлдэ хоккейгээр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь бүгэдэндэ мэдээжэ. СССР-эй, Чехословакиин, Швециин, Финляндиин, Польшын, США-гай командануудай энэ нааданда хабаадалсаха байна.

Спортдо дуратай хүнүүд, бүхэли коллективүүд конкурсдо хабаадалсаха эрхэтэй. Конкурсдо илагшад 1.000 туханг хүртэжэ мүнгөөр шагнагдаха.

Тус конкурсын турим «Хоккей-75» гэһэн буклетүүдтэ тунхаглагданхай. Иимэ буклетүүдэ Улаан-Үдэдэ «Спорттото» гэһэн тусхай киоскнуудта, түбэй дэлгүүр дээрэ апрелиин 5 болотор худалдагдаха юм.

Д. ЦЫРЕНОВ.

ИЛАГШАДЫЕ ЧЕРКЕССК УРИНА

Ябаган урилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгшэ амаралтын үдэр Улаан-Үдэ хотын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй һууриндахи Советскэ Союзай Герой Сергей Орешковэй нэрэмжэтэ соёлой ба амаралтын парк соо болоһо дүүрэбэ.

Сэлэнгын, Прибайкалиин, Кабанскын, Хойто-Байгалай, Загарайн, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагуудай түлөөлэгшэд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, эбтэй эетэй, бэлэдхэл һайнтай «Урожай» бүлгэмэй командаараа илажа гараханай, ехэ хүбитэн орулһан байна. Тус бүлгэмэй областной Соведэй түрүүлэгшэ, «Урожайн» хүнгэн атлетикын суглуулагдамал командын ахалагша тренер В. Л. Балдаев энэ талаар ехэ габьяатай юм.

1960—1962 онуудай багаад урилдаанай харгы дээрэ түрүүлэн гараба. Эдэнэр 1000 метртэ урилдаа. Эндэ «Спартагай» түлөөлэгшэ Лясоцкая. «Урожайн» Первушина, ЛВРЗ-гэй Г. Погорелова гэгшэдэй хоорондо шанга тэмсэл болобо. Тиин хүнгэн солбон, сүлөө байһан 35-дахи һургуулиин һурагша Надя Лясоцкая энэ зайе 3 минута 36,8 секунда соо гаталжа, республикын чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Первушина оройдоол 0.04 секундаар тэрээнһээ хойно ерэһэн байна.

Дүүдүүр наһанай басагад соохоо «Трудовые резервы» бүлгэмэй кроссменка Таня Селихова старт абамсаараа, урагшаа гаража, 1 мянган метрые түрүүлэн гаталба — 3.23.3 минута.

Аха наһанай басагад соо 1500 метрэй зайда Т. Калашникова («Трудовые резервы»). Василенко («Спартак»), локомотив-вагон заһабарилгын заводой түлөөлэгшэ Н. Рычкова гэгшэд анхана урилдаба. Финишэдэ дүтэлхэдэ, энэшэе улам түргэдүүлэн, Таня Калашникова илаһан байна — 5.29.9 минута.

Эхэнэрнүүдэй хоёр хуби болоожо хубаараад урилдаба. 2000 метртэ старт абаха эхэнэрнүүд соохоо ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэ Т. Алеева адамаггүйгөөр түрүү һуури эзэлхэ байха гэжэ спортдо дуратайшуул һайн ойлгожо байгаа. Тэрэ шанга тэмсэлгүйгөөр һайн баһа Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка, спортын мастерта кандидат Татьяна Алеева СССР-эй профсоюзуудай үбэлэй VIII спартакиадын Свердловскдо хотодо болоһон түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаһан гадна. Комылшан байһаныш гадна, Таня бэрхэ кроссменка гэжэ алдаршанхай. Үнэхөөрөөшье. энэдэ Алеевагай тэнсэхэ хүн байгаагүй — 7.34,0 минута.

3000 метр. Олон мүрысөөнүүдтэ, кроссуудта илаһан, маргаал сууда хүртэһэн. БСХТ-гэй багша Анна Галсанова («Урожай») энэ зайе 12 минута, 11.6 секунда соо гаталжа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тиихэдэ Буряадай хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедэй 5-дахи курсын студентка Бадмаханда Арданова («Урожай») тэрээнһээ аяар хахад минута шахуугаар һүүлдэжэ шье, командадаа хубитаяа оруулһан байна.

14—16 наһанай хүбүүд түрүүлэн 3000 метртэ урилдаа. Энгэрээ 222 номертой хүбүүн түрүүшын километрые урилдан гаталба. Энэнэй ЛВРЗ-гэй командын түлөөлэгшэ Войтов байгаа. Тээд Кабанскын дунда һургуулиин һурагшад Михаил Звездин, Хайрулин гэгшэд тэрээние ахижа, удаа дараалан финишэдэ хүрэжэ ерэбэ. Эдэнэй илалтада тренер Владимир Жилин ехэ габьяатай юм. Имагтал хүсэжэ бэшэ, харин хото городтошье ниимэ тренернүүдэй олон һаа һайн бэлэй.

Дүүдүүр наһанай эдиршүүлэй дунда соо илангаяа шанга тэмсэл болоо. «Урожай» бүлгэмэй кроссменүүд — Галуута-Нуурай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Владимир Брянский, Павел Солхутдинов, Татарунай дунда һургуулиин һурагша Николай Коношонкин гэгшэд эрхимлэбэ.

Аха наһанай эдиршүүлэй дундаһаа «Трудовые резервы» бүлгэмэй Центральна Соведэй хоёр дахин чемпион Павел Яковлев шалгараа. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Н. Кожевников («Трудовые резервы»), С. Шульгин («Урожай») удаадахи һууринуудта гараа.

8000 болон 12000 метрэй зайда эрэшүүлэй урилдаахе сугларгашад һонирхон хүлеэһэн байна. Уһашшье энэ удаа һайн гэхэдэ, республикымнай мэдээжэ хүнгэн атлетүүдһээ гадна, бэлигтэй бэрхэ эдир залуушуул хабаадаха байна. Тиин 8 мянган метртэ Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студент А. Зайцев («Трудовые резервы»). хүдөө ажахын институдай студент Д. Цыпылов («Урожай»), ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэ И. Адактуев гэгшэдэй хоорондо түрүүшын километрһээ шанга тэмсэл болобо. Зурган километрэй һүүлээр Анатолий Зайцев урагшаа гаража, энэ зайгаа 27 мин. 47,6 сек. соо гаталан, республикын чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Цыпылов хоёрдохи ерээ.

12000 метр. Эндэ түрүүшээр спортын мастер Федор Капустиной («Труд»), мастер кандидат Георгий Шишмаревой («Спартак») хоорондо шанга тэмсэл болоо. Дүршэл шадабаригай эдэ спортсменүүд түрүүшын 6 километрые хамта гаталба. Тэдэ командын хүсөө хүлөөжэ, сашадаа эршэжэ дулдиж, «Урожайн» түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Алексей Михалевто ахигдаба. Спортын ветеран А. Михалев 12 километрые 41.42,3 минута соо гаталжа, илалта туйлаа.

«Урожай» бүлгэмэй кроссменүүд — республикын чемпионууд. «Спартак» — 2-дохи, ЛВРЗ-гэй хүнгэн атлетнууд 3-дахи һуурида гараба.

Илагшад дамжуулгын кубогоор, 1-дэхи шатын дипломнуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр кросссой мартын 26-да Черкесскэ хотодо түрүү һуури эзэлхын түгэсхэлэй нааданда хабаадаха суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэһэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.
манай корр.

ТОБШОХОНООР...

★ КОНЬКИ. Үндэр хадата Медеогой елүүр дээрэ СССР-эй, Норвегиин конькишадай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Ленинградай студент Евгений Куликов 500 метрэй зайе бултанһаа түргөөр гаталжа, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Тиин тэрэ зайгаа субботын үдэр 37,99 секунда соо гаталһан байбал, амаралтын үдэр тэрэнээ 37,97 секундада хүргэһэн байха юм. Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр үнгэргэгдэһэн урилдаанда дэлхэйн чемпион, Ленинградай Александр Сафронов 154,52 очко абажа, бүхэсоюзна рекорд тогтообо. Олон зайда урилдагшадай дундаһаа Уфагай Виктор Варламов СССР-эй хоёр рекорд шэнэлһэн байна. Тэрэ 5000, 10000 метрэй зайнуудые 7.12.65 — 15.03.02 секунда соо гаталһан байба.

Эхэнэрнүүдэй дунда СССР-эй, Норвегиин, Швециин конькишад соохоо манай Татьяна Авериннада хүрэжэ урилдаха спортсменка үгы байба. Татьяна 500 метрэй зайе 41,70 секунда соо гаталжа, дэлхэйн болон СССР-эй рекорд шэнэлбэ. Хоёр жэлэй урда тээ энэ зайе Америкын Шилы Янг гэгшэ 41,71 секунда соо гаталжа, дэлхэйн рекорд тогтооһон юм. Манай нүгөөдэ спортсменка Вера Красикова энэ зайе 41,87 секунда соо гаталжа, ороной рекорд шэнэлбэ. Татьяна Аверина 1000 метрэй зайе 1 минута 26,12 секунда соо гаталхадаа, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ амжалтые һайжаруулжа шадана. Мүн 1500 метртэ урилдаһан Аверина зайгаа 2.09.90 секунда соо гаталжа, дэлхэйн шэнэ рекорд харуулба. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, Аверина 176,930 очко абажа эрхимлэһэн байна.

★ БИАТЛОН. Свердловскдо 10 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Олимпиин нааданай чемпион, Новосибирскын түлөөлэгшэ Александр Тихонов зайгаа 41 минута 16 секунда соо гаталжа, оронойнгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Удаадахи хоёр һууринуудые Н. Круглов, В. Пивиков гэгшэд эзэлээ. Эдиршүүлэй дунда 10 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда мүнгэн медальда хүртэһэн Кемеровэй студент Г. Токарев эрхимлэбэ. Тэрэ зайгаа 41 минута соо гаталһан байгаа.

4х7,5 километрэй зайда эстафетэ дамжуулгын урилдаанда ЦСКА-гай команда (Короленко, Ушаков. Круглов, Колмаков) түрүү һуури эзэлбэ. Эдэнэр зайгаа нэгэ час 58 минута 07 секунда соо гаталаа.

Эдиршүүлэй дунда 3х7,5 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Динамо» команда эрхим байба. Эдэнэр зайгаа нэгэ час 26 минута 24 секунда соо гаталһан байгаа.

Эрэшүүлэй дунда 20 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Москвагай студент Александр Селифонов эрхим байба. Тэрэ зайгаа нэгэ час 23 минута 49 секунда соо гаталһан байха юм.

15 километрэй зайда эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Москвагай Александр Попов эрхимлээ.

★ ФУТБОЛ. УЕФА-гай кубогта хүртэхын түлөө Румынида үнгэргэгдэһэн хахад финальна нааданда СССР-эй эдиршүүлэй команда Румыниин футболистнуудтай наадахадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсэбэ. Эдэнэр харюугайнгаа наада Гори хотодо мартын 30-да үнгэргэхэ юм.

Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй нааданда Ереванай «Арарат» ФРГ-гэй «Бавария» командын футболистнуудта 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн юм. Харюугайнь наадан мартын 19-дэ Ереван хотодо үнгэргэгдэхэнь.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эндэ Харьковай «Металлист», Перминн «Звезда», Ярославлиин «Шинник», Запорожиин «Металлург», Душанбейн «Памир», Фрунзиин «Алга», Симферополиин «Таврия», Бакугай «Нефтчи» командануд шүүжэ гараһан байна. (ТАСС).

ХҮСЭТЭ ТРАКТОР ЖОЛООДОХОНЬ

Татауровай 3-дахи СПТУ-да механизаторнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ тусхай курса һаянай эмхидхэгдэдэг болоо.

Нёдондо декабрь һарада иимэ курса эмхидхэгдэжэ, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудай 50 гаран механизатор эндэ һурахаяа ерэһэн байна. Курса шагнагшад гол түлэб «К-100», «Т-150» түхэлэй хүсэтэ тракторнуудай двигатель, узелнуудые, мүн орёо нарин оньһон түхеэрэлгэнүүдые шудална. Училищиин үнинэй механизатор Матвей Иванович Рычков сугларагшадтаа хүсэтэ трактор жолоодохо, харуућалха тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ ойлгуулна. Мүнөө курсада һураһан трактористнууд шалгалтаяа тушаагаад, «К-700», «Т-150» түхэлэй трактор жолоодохо үнэмшэлгэнүүдые абажа. нютагаа бусаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: курсын багша М. И. Рычков шагнагшадайнгаа дунда.

Н. ТИМОШЕНКО.
АВТОРАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин мартын 17-до Будапештдэ нээгдэһэн XI съезд тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Съездын хүдэлмэридэ Л. И. Брежневэй хабаадалсалга социалис интернационализмын гол ёһонуудта. социализмын ба эб найрамдалай суртал һургаалда үнэн сэхэ байлгые үндэһэ болгодог совет-венгриин аха дүү ёһоной хани барисаанай түүхэдэ шэнэ толотомо хуудаһа бэшэхэ байһаниинь дамжаггүй гээд ВНР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай газетэнүүд тэмдэглэнэ.

К. Марксын наһа бараһаар 92 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статьяе Кубын «Хувентуд ребельде» газетэ толилбо. Россида болоһон Агуухэ Октябриин социалис революци пролетариадай диктатура ба ажалшадай революционно хүдэлөөнэй манлай болохо Коммунис партиин үүргэ тухай К. Марксын һургаалые түүхэдэ түрүүлэн бодото дээрэнь бэелүүлһэн байна гээд газетэ бэшэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нитэевропын зүблөөнэй амжалтатай һайн дүнгүүдые хазагайруулхын тула, энээндэ хабаададаг оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар тэрэнэй түгэсхэлэй шатые амжалтатай үнгэргэлгэдэ һаад тойбо татахын тула баруунай буржуазна номнолой хэдэ хэдэн органуудай хороор хашхаржа бэйһые элиршэлһэн статья Чехословакиин «Правда» газетэ толилбо.

Контрреволюционно урбалта хэхые һэдэһэнэй һүүлээр Португалидахи байдалай ямар байһан тухайнь дэлхэйн газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. Португалиин хархис хүсэнүүд гадаадын оронуудай зүгһөө туһаламжа дэмжэлгэгүйгөөр иимэ ябуулга хэхые зүрхэлхэгүй байгаа гээд Чехословакиин «Земедельске новины» газетэ тэмдэглэнэ.

Залуушуул болон студентнэрэй национальна фестивалиин Парижда дүүрэһэн тухай. Швециин коммунистнууд гэһэн зүүнэй үзэлтэй партиин XXIV съездын хүдэлмэриин дүүрэһэн тухай. Мексикын хархис хүсэнүүдэй һүйдхэлтэ ябуулганууд тухай газетэнүүд мүн лэ үргэнөөр бэшэнэ.

(ТАСС).

РИМ

Совет-италиин протокол

ТАСС

Экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбооной талаар совет-италиин хамтын комиссиин хүдэлмэриин заседаниин дүнгүүд тухай протоколдо эндэ гар табигдаба.

1974 ондо Советскэ Союзай, Италиин хоорондо худалдаа наймаан улам үргэдэһэн байна гэжэ комисси тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондохи экономическа, промышленна, техническэ харилсаан үргэдхэгдөө.

Экономикын, промышленностиин асуудалнуудаар совет-италиин харилсаанай удаан болзорой программын проектые заседани дээрэ хаража үзэбэ. Энээнэй үндэһөөр 1974 оной июниин 15-һаа хойшо 10 жэлэй турша соо хоёр ороной хоорондохи экономическа, промышленна, техническэ харилсаан хүгжөөгдэхэ байна.

Комиссиин ээлжээтэ заседани СССР-тэ үнгэргэгдэхэ юм.

ДЕЛИ

Национальна аша туһада харша

ТАСС

Гадаадын капиталда хабаатай хэдэн зуун компани Индиин гаршагуудай саана далдалагдана. «Пэтриот» газетын тунхаглаһан мэдээнүүдэй ёһоор. Индидэ дүн хамта 18 миллиард рупий зөөритэй 800 фирмые гадаадын капитал мэдэлдээ байлгаһаар. 1969 ондо эдэнэй олзо доход 386 миллион рупий байгаа һаа, харин 1973 ондо 580 миллион рупида хүрэһэн байна. Гэхэ зуура. энээнэй ехэнхи хубинь хариин оронуудта эльгээгдэнэ.

Гадаадын монополинуудай ажал ябуулгые хизаарлаха талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые Индиин правительство абаа. Эдэнэй олонхинь гүрэнэй мэдэлдэ абтанхай.

Гадаадын монополинуудай ажал ябуулгаар демократическа олониитэ һанаагаа зобоно. Тиин Индиин национальна экономикодо тойбо татажа байһан баруунай фирмэнүүдые дары түргөөр гүрэнэй мэдэлдэ абаха гэһэн эрилтэ табина.

ТОКИО

Юумэнэй үнэ сэн хүндэрһөөр

ТАСС

1974 ондо түргөөр гугадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдэй — овощой, жэмэсэй, загаһанай, далай дээрэ. олзоборилогдодог бусад юумэнэй, мяханай, һүнэй оптово үнэ сэн 30,2 процентээр хүндэрһэн байна.

Овощой — 39,9, алим жэмэсэй — 30,6, загаһанай оптово үнэ сэн 2,86 процентээр хүндэрөө. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, худалдаанай сэн мүн лэ дээшэлбэ. Премьер-министрэй канцеляриин дэргэдэхи статистическэ бюрогой мэдээсэлэнэй ёһоор, һүн — 35,7, хилээмэн — 45,7 процентээр хүндэрөө.

СТОКГОЛЬМ

ШВЕЦИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Швециин коммунистнуудай зүүнэй үзэлтэй партиин XXIV съезд хүдэлмэреэ эндэ дүүргэбэ. Партиин ажал ябуулгын асуудалнуудые, ерээдүйдэ бэелүүлхэ ажал ябуулгынгаа программые делегадууд табан үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсээ.

Хүдэлмэришэн ангиин байдалай аша туһа хамгаалха, ажалшадай демократическа ба социальна эрхэнүүдые үргэдхэхэ, монополис капиталай харата ябуулгануудта эсэргүүгээр тэмсэхэ талаар ЛПК-гай ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ гэһэн зорилгонууд энэ программа дотор табигдана. Хүдэлмэришэн ангиин ябуулгануудаа нэгэдүүлһэнэй үндэһөөр энэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ аргатай гээд съезд дээрэ тэмдэглэгдээ.

БАГДАД

Эб найрамдалай ба хани хүршэ ёһоной аша туһада

ТАСС

Ирагай Революционно командованиин Совет ба Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин (БАСС) хүтэлбэриин хамтын заседани эндэ болобо. Хилэ шадарай асуудалнуудые гуримшуулха ба хоёр ороной хоорондо һайн, хани хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо тухай Ирак Иранай һаяхан Алжирта гар табигдаһан хэлсээе һайшааһан байна.

Энэ хэлсээн ирак, иран арадуудай аша туһада, дэлхэйн энэ районд эб найрамдал хангалгын аша туһада харюусана гээд тэмдэглэгдээ.

Гар табигдаһан документ ороной патриотическа ба национальна зорилгонуудта ашатай туһатай байхаһаа гадна, Ирантай харилсаа холбооемнай заһаруулха юм гээд Ирагай национально-патриотическа түрүү үзэлтэй фронтын дээдын комитет зааба.

ВАШИНГТОН

БҮТЭМЖЭТЭЙ ҺАЙН ХАРАА БОДОЛ

ТАСС

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлахын түлөө американ олониитэ эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Сэрэгэй мэдээсэлэй түб элидхэл тунхаглуулхадаа, США-гай ядерна хүсэнүүдые эрид хороохо шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалта Холбоото Штадуудай хүсэ шадалыень арьбадхана бэшэ, харин ороной национальна аюулгүй байдалда түбэг бэрхэшээл тохёолдуулха байна гээд ниитын тус эмхиин элидхэл соо хэлэгдэнэ.

США-гай ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй нөөсэнүүдэй хахадһаа ехэнхи хубинь хариин оронуудта байдаг юм. Европодохи американ ядерна хүсэнүүдые хороохо, тэрэнэй Азида байдаг буу зэбсэгүүдые тэндэһээ гаргаха, гадаадада байдаг атомна артиллеринүүдые, минэнүүдые үгы хэхэ шухала гэжэ энэ түб тэмдэглэнэ.

Ядерна буу зэбсэг бүтээн гаргалга хизаарлахыень сенатор С. Саймингтон уряалба. «Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй хорон хабдарые улам һүжэрөөлгэжэ» яашье болохогүй гээд тэрэ мэдүүлээ. Энээнэй тула ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай договор баталхын тула бүхы оронууд нэгэдэхэ зэргэтэй гэжэ Саймингтон хэлэһэн байна.

БЕЛГРАД

У. ПАЛЬМЕ ГЭГШЫН ХӨӨРӨӨН

ТАСС

Швециин премьер-министр У. Пальме ТАНЮГ агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа мэдүүлээ.

«Арадуудай амгалан тайбан, эб найрамдалта байдал зохёон түбхинүүлхэ ёһо гуримууд Женевэдэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энэнь Европодохи амгалан байдалай үндэһэ һуури табиха шухала алхам болохо зэргэтэй. Тиимэһээ Европын энэ зүблөөнэй гол шухала удха шанартай байһыень тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Уласхоорондын байдалай бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудаар оронойнгоо ямар хараа бодолтой байһыень тэрэ элирхэйлээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда тогтоходоо, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шиидхэжэ болоно гээд Швеци тоолоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Палестинын араб арадай национальна ба политическэ бэеэ дааһан байдалтай байхэ эрхые мэдэрхэ шухала гэжэ У. Пальме хэлээ.

АДДИС-АБЕБЭ

Адли тэгшэ эрхын, зүб байдалай түлөө

ТАСС

Ороной бүхы хүн зондо адли тэгшэ эрхэ олгохо, социальна үнэн зүб байдал хангаха гэшэ Эфиопидо боложо байһан революционно хубилалтануудай гол зорилго болоно гээд Эфиопиин Сэг зуурын сэрэгэй захиргаанай комитедэй (ВВАК) «Аддис земен» газетэдэ толилогдоһон мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Эрхэ сүлөөтэй болохын тула үргэн олониитын хэлэн ябуулга зогсоохые хархис хүсэнүүд эрмэлзэнэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Энээнэй тула бүхы юумэ, тэрэ тоодо шажан мүргэлэй ба үгсаатанай илгаае хэрэглэнэ. Ороной үргэн ниитэ арад зоной ба түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлтэй байгаа һаань, хархис хүсэнүүд юушье хэжэ шадахагүй гээд ВВАК онсолон заана.

Эрхэ сүлөөтэй болохын, социальна үнэн зүб байдал хангаха, арад зоной байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень ВВАК Эфиопиин хүн бүхэниие уряалба.

УНШАГШ...
һонирхохо байхат

ВЫСТАВКЭ НЬЮ-...

ГАНСАЛ МОРХИГОР... ДОНГОРОГОО...

МАРКАНУУД ХЭРЭ... ДҮҮРЭЭШЬЕ ҺАА...

УҺАГҮЙ АРАЛ

ПАРИКМАХЕРСКА... МУЗЕЙ

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. ВСРП-гэй XI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ. ТАСС-ай һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хүн бүхэнэй хубитаһаа — хамтын амжалта» — В. Убеевэй статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Тыл — хоёрдохи фронт» — Д. Цыреновэй статья. Ю. Кичигинэй статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонин. Шалгалтын бригадын материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Социалис оронуудай телевидениин документальна фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 10.50 — Обществоведени. «Хүгжэнги социалис общество». 11.20 — «Таһарта — манай дууннууд ба хатарнууд» (үнгэтэ). 12.00 — «Уран шүлэг» Максим Рыльский. 12.20 — «Эдиршүүлэй оюун бэлиг» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Зураг бүхэндэ — наран» (үнгэтэ). 13.15 — Телевизионно уран һайханай богони фильмүүд үхибүүдтэ харуулагдаха. 14.15 — «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Прагаһаа дамжуулга хэгдэхэ. 15.35 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.55 — 16.05 — Забһарлалга. 16.05 — «Отверженные» — Франциин уран һайханай фильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 17.05 — Концерт. 17.45 — Телевизионно һонин. 18.05 — Хүдөө ажахы тухай дамжуулга (буряадаар).

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хүдөө ажахын дүй дүршэл ба эрдэм наука».

«Орбита». 19.30 — «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккейгээр мүрысөөн. 20.35 — «КПСС — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадые илалтада зоригжуулагша, эмхидхэлшэ». 20.55 — «Отверженные» — Франциин уран һайханай фильм (2-дохи сери). 21.55 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Иимэ ушар болохошьегүй байгаа». 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — Футболоор Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө. «Арарат» (Ереван) — «Бавария» (Мюнхен). 2-дохи тайм. Ереванһаа дамжуулга хэгдэхэ. 00.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 00.45 — «Искусствын уран бэлигтэн». СССР-эй арадай артистка Е. Гоголева. 02.30 — Кубогта хүртэһэн командануудай футболоор мүрысөөн. «Динамо» (Киев) — «Бурсаспор» (Турци). 2-дохи тайм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.05 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Иимэ ушар болохошьегүй байгаа».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Мультфильмнүүд үхибүүдтэ харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — Армениин гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Бидэнэр ба элүүр энхэ байлга» — кинолектори. 19.50 — «Пятьдесят на пятьдесят» — уран һайханай фильм.

САҺАН УЛАРИЛ

Байгал шадарай, хойто аймагуудта үүлэтэйшэг байха, саһан орохо, багаханаар бордоһолхо. Баруун-урдаһаа секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, 1—6 градус хүйтэн болохо.

Улаан-Үдэдэ һүниндөө 20—22 градус хүйтэн, үдэртөө 0 градус болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-... зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-5... ретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-6... сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды агитации — 2-56-23, промышленности и строительства 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, ку... туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-87... информации — 2-34-05, общественная приёмная 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной мартын 19. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04410. Заказ №